

... illetékes minisztériumok miután lefegyverték az általuk felterjesztett panaszok anyagát, minden kétséget kizáróan be fogják jelenteni a kormány egyik illusztris tagjának a Máramarosba való jövetelét, amire azután igazán ugysem kerülhet a sor, mert a kormány időközben, máramarosi jóslat szerint ott hagyja a helyét.

Falu legyen Sziget?

Az elmondottak alapján arra a sajnálatos konklúzióra jutunk, hogy a máramarosi panaszait eddig igazán egy kormány sem sziveltte meg. A szerencsétlen Máramaros a mindenkori kor-

mányok kísérleti nyula, amely a ludós professzorok kezei között lassan, de annál biztosabban elvérzik. Pedig éppen már a legfőbb ideje volna, hogy a kormány urai, lett legyen az bármilyen kormány, a máramarosi helyzetét komolyan felkarolják. Szigeten ma ugyanis tizenkét egykor jömenő főtéri üzlet húta le véglegesen redőnyeit. Nagyon fájó dolog az, hogy az egykor virágzó város odáig jutott, hogy a városi tanács egyik tekintélyes tagja a lapokban olyan prozódót tesz a kormánynak, hogy Máramarosszigetnek nyújtandó első segítségül nyilvánítsa ezt a jobbsorsra méltó várost falunak. Sőt ez az ötletes tanácsos

odáig megy, hogy melegen ajánlja a kormánynak, csatolják Szigetet soralommal bíró külvárosához, amely Szigotkamarára nevet viseli. És hogy minden félreértést eleve elkerüljenek, még hozzáfűzi, hogy az egyesült nagyfalunak Kamarsziget legyen a jövőben a neve. Nagy vonásokban ez a szigeti és általában a máramarosi helyzet tükörképe. Mindenesetre feltűnést kelthet az, hogy Máramarosban manapság újabbán már nem is panaszkodnak az emberek. Ma a Máramarosban minden embert a miniszterközi bizottság érdeklí, amely — úgy hiszik — a liberális uralomra fog pontot tenni. *Fried Miksa.*

Leon Blum francia szocialista vezér nyilatkozik a szocializmus és a kommunizmus közötti mélyreható különbségről

(Páris, február 25.)

— A küszöbön álló választástól mindenesetre parlamenti frakciónk megérősödését várjuk — mondotta nekem Leon Blum, a francia szocialista párt parlamenti frakciójának vezére — hanem a jövőbe látni nem lehet. Ön azt kívánja, hogy elmondjam itt rögtönözve, hogy minő állást fogunk elfoglalni a jövő parlamentben, melynek összetételét ma senki sem sejtheti. Ez természetesen abszurdum! A politika a mindenkori lehetőségek tudománya s így a helyzet fogja megszabni azt is, hogy a szocialista párt parlamenti frakciója a leendő Ház minő pártjaival fog esetleg szorosabb összeműködésre lépni és mily módon fogja ezt megtenni.

Aszocialista párt szerepe a lefolyt ülészekabban

— Egyet azonban már előre megmondhatok: A múlt hibáit nem fogjuk megismételni. Kétségtelen, hogy a balpártok 1924 május 14-iki választási győzelme nem hozta meg az országban a kívánt eredményeket. S mint-hogy a radikálisok ezért bennünket okolnak, azt mondván, hogy koalíciós kormány kellett volna a radikálisok és szocialisták között, érdemesnek tartom a külföld előtt is, habár utólag, leszögezni azt a tényt, hogy egy ily koalíciós kormányalakulás nem a szocialisták intranszigienciáján hiúsult meg. Már csak azért sem, mert bennünket a radikálisok meg sem hívtak a kormányban való részvételre. Elismerem, hogy Herriot, ki mint lyoni polgármester a legszebb eredményeket érte el a koalíciós városi kormányzatban, szívesen látott volna bennünket, hanem a radikálisok általa preferálta a homogén pártot, amely egymás között osztozkodott a hatalmi pozíciókon.

Egyébként a polgári demokratáknak nagyon is fontos történelmi hitvatásuk van.

Mindenekelőtt ők biztosítják a mai társadalom keretei között elérhető legnagyobb mértékű a rendnek és az igazságnak. Azonfelül mikor fentartani igyekeznek a nagyvilágban a békét és a belföldön a politikai szabadságokat, ezzel lehetővé teszik és elősegítik a mi felvilágosító propagandánkat, előkészítő munkánkat a társadalmi forradalom felé.

Az erőszak és a diktatura elmélete

— Ha a szocialistáknak, mint az ön szavaiból tisztán kiviláglik, egyetlen célja a forradalom, vagyis egy új társadalmi rend erőszakos létrehozása — szoltam közbe — akkor nehéz megér-

teni önöknek a bolsevikiekkel szemben folytatott küzdelmét.

— Pedig aki ismeri a mi fellegasunkat, az megérti rögtön — felelte Blum. — Már az őa közbeszólása maga is helytelen. En egy szóval sem beszéltem erőszakról. Igenis akarjuk az új gazdasági rendre való átmenetet és el vagyunk szánva szükség esetén az elkerülhetetlen erőszakra is, amennyiben azt teljesen kihagynunk nem lehetne, de nem akarjuk és nem kívánjuk az erőszakot. Sajnos, a történelemből tudjuk, hogy két ellentétes társadalmi és gazdasági rendszer között az átmeneti idő szükségképpen a diktaturának, az erőszaknak egy mindenki számára kellemetlen rövid uralmát hozza magával. Azonban a legnagyobb különbség közöttünk s a bolsevikiek között éppen abban áll, hogy mi nem tekintjük célunknak a tényleges hatalom megszerzését és tagadjuk azt a felfogást, hogy a hatalom megszerzését megelőzőleg ne történhetnének szükséges és hasznos reformok a társadalmi forradalom érdekében.

Semmiesetre sem fogadjuk el a diktaturát és a terrorit, mint állam- kormányzati rendszert. De még egy szükségszerű rövid, átmeneti diktaturát is csak az esetben ismerünk el, ha azt nem egy kis kaszt gyakorolja, egy bizonyos társadalmi osztály érdekében, hanem hogyha az demokratikus alapon megválasztott férfiak által az egész nép érdekében gyakorolják.

Éppen mert meg akarjuk szüntetni az osztálykülönbségeket, mindíg az egész nép érdeke lebeg szemünk előtt és a jövő gazdasági rendet nem valamely privilegizált osztály egveduralmára akarjuk felépíteni. A viszály közöttünk és a bolsevikiek között nagyon fájdalmas, már csak azért is, mert hiszen a mai ugynevezett kommunizmus, vagyis a bilsevizmus a szocialista pártból fakadt. Minden protagonistáik és vezéremberek hosszú évekig közöttünk ültek a pártban és együtt küzdöttek velünk a polgárság ellen. Reméljük is, hogy a munkásinternacionálé megint eggyé fog forni egy napon, de ez az összeforrás csak a bolsevikiek megtérése után lehetséges és nem következhetik be egy pillanattal se hamarabb, mint mikor a szovjet-orosz kormányzat felszabadítja az uralma alatt levő területeken a gondolatot és a tettet és visszaállítja a társadalmi demokrácia alapelveit.

A bolsevikiek végzetes tévedése

— Hogy a bolsevikiek Oroszországban nem tudtak sikereket felmutatni,

annak az egyik oka az, hogy amit ők végrehajtottak: az politikai forradalom; mi azonban a társadalmi forradalmat akarjuk, amelyet egy csapásra és erőszak útján végrehajtani nem lehet!

— A bolsevikiek súlyos tévedése, hogy az eszközt a céllal, az erőszakot egy új társadalmi renddel, a hatalom megszerzését a társadalmi egyenlőség kivételével összetévesztették. Ennek a fogalomzavarnak a pszichológiai oka talán abban lelhető, hogy a bolsevizmus vezérei évtizedekig száműzetésben éltek és doktrínerekkké váltak, hiányozván nekik a néppel magával való folytonos, eleven érintkezés. Így az az abszurd felfogás képződött ki bennük, hogy a társadalmi forradalom valaminő párba és a cári autokratizmus fekete szárai és az emigráns csoportok között. Így keletkezett az erőszak csudatevő erejében való barbár hitük. A bolsevikiek minden további tévedése hasonlóképpen fogikusan következett a fentmagyarozott alaphibából. Mint-hogy idő előtt, erőszakkal ragadták el a hatalmat a kapitalizmustól és nem az egész népet, hanem egy újonnan kreált elitet részesítettek csak a hatalomban, kénytelenek most erőszakosan szerzett uralmukat folytonosan a fegyveres diktatura legvadabb eszközeivel védelmezni a kapitalizmus mindenmü visszatérése ellen.

A szocializmus és bolsevizmus ütköző pontja

Mindebből következik a szocializmus és bolsevizmus ellentétes mivolta a napi politika aktuális problémáival szemben. Mi szocialisták megállapítjuk, hogy a korunkban fellépő gazdasági krízisek a fennálló gazdasági rend szükségszerű következményei és igyekszünk azokat a mai eszközökkel enyhíteni és ezáltal terjesztjük a szociális érzést a tömegekben. A bolsevikiek azonban, kiknek álhított céljuk a mai hatalom letörése, illetve erőszakos megszerzése, igyekeznek minden krízist elnyéltetni és rosszabbítani, hogy azzal is gyöngítsék a ma fennálló rendet.

— Nem kisebbek a különbségek a bolsevista és szocialista külpolitika között.

A bolsevikiek új meg új háborus bonyodalmakat szítanak az egyes államok között: nem átalják felhasználni a nacionalizmust vagy bármely fanatizmust, hogy egymásra uszítsanak népeket, fajokat és vallásokat.

Hisz minden háborútól a jelen gazdasági rend meggyöngyítését remélik, ami nekik megkönnyíti a hatalom erő-

SELECT-MOZGÓ

Oriási sikerrel folytatja

Oplow

bemutatóját, főszerepben

Petrovici Svetislav és Vivian Gibson

A filmet nagyjított zenekar, kórus és balal jka kíséri. Monopol Adria film

Vasárnap d. e. fél 11 órakor matiné előadásán CHANG

URANIA-MOZGÓ

szakos átvételét. A bolsevikiek a szaronyokban biznak, nekünk szociális-táknak azonban békére van szükségünk, hogy gazdasági intézményeinket erősítsük és neveljük a népet a jövő feladataira. Fájdalommal nézzük, hogy a bolsevizmus lejtőjére tévedt elvtársaink a jezsuita elvet tették magukévé, mely szerint a cél az eszközt szentesíti: hogy — mint Georgiában például — kicsiny népeket elnyomnak és hogy minden tettükkel vétének az emberi jogok s a demokrácia ellen.

— ...Látom, ön elégedetlen. Aktuális politikai szenzációt várt — és szociális elméleteket kapott!

De a mi helyzetünket a jövő Házban ezek az elméleti megmondócsók detereminálják.

Ezekben rejlik az oka annak, hogy szemben állunk a magukat kommunis-táknak nevező párttal, bár egyre reméljük, hogy egybe fogunk olvadni velük és hogy másrészt összeműködést folytatunk a polgári radikálizmussal, holott biztosan tudjuk, hogy el fog jönni a nap, mely bennünket szembeállít velük. *B. K.*

URANIA-MOZGÓ

Vasárnap d. e. fél 11 órakor matinén bemutatja

CHANG-ot

Jegyek ára 15 lei és 20 lei

Staniol

vezérképviselőt és gyárraktár

LEPAGE

Kvár. Kérjen ajánlatot

A Matild-viz az erdélyi Giesshübler

A k...
te...
e...
ola...
Páris, P...
cidenis ug...
dig nagy...
Paris ma...
ektet az...
ja, hogy...
gotihárdi...
ségben su...
népszöveg...
mális par...
ország el...
hogy a fe...
gal hivat...
41-ik cikk...
Érdekes...
Jalnan az...
Meg...
latchervá...
szerecsés...
jután Gy...
dovai Be...
Salamon...
jukon a k...
felhívár...
telt hord...
hírtelen...
érkező a...
félfordult...
temette S...
esak élet...
alól.
— Sik...
tak a má...
kolozsvár...
pokban r...
adóhivata...
ezer lej h...
igazgatós...
után a p...
lenést te...
je. Farr...
kaszálással...
beszállító...
hez, ahol...
fevezetés...
bizta meg...
folynak a...
meg van...
perceptor...
Komár...
fégy knak...
mávos, m...
stb. Masol...
del, Str. P...
Fell...
nómet. N...
tesen fog...
megyei a...
lyek fell...
Mosiu táb...
ügyi vez...
járta az é...
lának má...
amennyib...
világ fell...
Mihály sz...
sok panas...
végrehajt...
talanságai...
Anti...
Több min...
képes em...
találó Ol...
ur. Enged...
ségeyi M...
gyar szab...
terjesztő...
Osváh gy...
— Mak...
katarus, v...
eres eson...
természet...
viz, regge...
ral bevér...
Klinikai n...
riut a Fer...
keny belü...
kül hat...
drogériakt

el folytatja

OW

Svetislav Gibson

11 órákor matiné CHANG

bolsevikiek a szociális

...k a népet a jövő...
...mal nézzük, hogy...
...ere tévedt elvtár...
...tették magukévá...
...eszközt szentesít...
...rgiában például—
...omnak és hogy...
...tenek az emberi...
...ellen.

...égedetlen. Aktuá...
...t várt — és szo...
...pott!

...ket a jövő Ház...
...eti megmondolá...
...inálják.

...ka annak, hogy...
...gukat kommunis...
...l. bár egyre re...
...gunk olvadni ve...
...zt összeműködés...
...radikálizmussal...
...hogy el fog jön...
...unket szembeáll...
...B. K.

MOZGÓ

NG

matinén bemutatja

ot

i és 20 lel

iol

gyárraktár

AGE

ajánlatot

...

...

A kisantant formális panaszt terjeszt elő Magyarország ellen a Népszövetségnek

Olaszország, Anglia és Németország nem járulnak hozzá a tizenegyedik pont alkalmazásához

Párizs, február 25. A szentgotthárdi incidens ügye a francia sajtóban még mindig nagy hullámokat ver fel. Az Echo de Paris mai számában ismét Pertinax ir cikkeket az ügyről s többek között azt írja, hogy tekintettel arra, hogy a szentgotthárdi incidens ügyében a Népszövetségben súlyos vita várható, a kisantant a népszövetségi főtáitkár ösztönzésére formális panaszt fog előterjeszteni Magyarországnak ellen, mégpedig azzal a céllal, hogy a február 23-iki távirat szerzői jogait hivatkozhasanak az egységokmány 11-ik cikkelyére.

Eredetes momentum az ügyet kapcsolatban az, hogy a Petit Parisien genfi

ludósítója szerint Mussolini Rómában egészen nyíltan kijelentette Titulescu román külügyminiszternek, hogy Olaszország a szentgotthárdi ügyet kapcsolatban a lehatározottabban ellenezni fogja az investigációra vonatkozó 11-ik pont alkalmazását. Hasonló álláspontot fogtak képviselni Németország és Anglia is, amelyek szintén elleneznek minden elhamarkodott intézkedést. Hír szerint az angol külügyminisztérium hivatkozóan is értesítette ezen álláspontjáról a Quai D'Orsayt, arra kérve a francia külügyminisztériumot, hogy Angliá ellen álláspontját haladéktalanul közölje a kisantanttal.

Meghalt a boroshordó alatt. Gyulafehérvárról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap délután Gyulafehérvár közelében. Moldvai Benedek borkereskedő és Silai Sámuel ferenczendi szerzetes kocsi-jukon a közeli Cerna községből Gyulafehérvár felé tartottak. A kocsi borral telt hordókkal volt megrakva. Egy hirtelen fordulónál a lovak egy szembe érkező autótól megdadtak, a kocsi elfordult s az egyik hordó maga alá temette Silai szerzetest, akinek már csak élettelen hulláját húzták ki a hordó alól.

Sikkasztás vádjaival letartóztaták a mócsi adóhivatal vezetőjét. A kolozsvári pénzügyigazgatóság a napokban rovancsolást tartott a mócsi adóhivatalban, ahol a vizsgálat 350 ezer lej hiányt konstátált. A pénzügyigazgatóság a rovancsolás megtörténte után a polgári hatóságok előtt jelentést tett a mócsi adóhivatal vezetője, Parr Károly perceptor ellen. A sikkasztással vádolt adóosztályvezetőt ma beszállították a kolozsvári rendőrséghez, ahol Pulca igazgató a nyomozás fejeztével Dregicu aligazgatót bízta meg. A perceptor ügyében most folynak a kihallgatások. A hatóságok meg vannak győződve arról, hogy a perceptor bűnössége kétségtelen.

Román angol, francia, német, orosz, cseh-szlovák stb. fordítások. Levelk (legkisebb hányada) kérvények, periratok, túlórányok, muszáki, közgazdasági, ir. dalmi cikkek stb. Művelők, sokszorosítások. Dr. Mandel, Str. Kallu (volt Körösi) 3. sz. Telefon 831

Felfüggesztették a szalárdi agronómet. Nagyváradról jelentik: Részletesen foglalkozott az Uj Kelet a biharmegyei agrársérelmek ügyével, amelyek felülvizsgálására az elmúlt héten Mosiu tábornok dr. Nasta földművelésügyi vezérigazgató társaságában került az érdekeltek községetek. A vizsgálatnak már eredménye is mutatkozik, amennyiben a minisztérium ma táviratilag felfüggesztette állásából Verzár Mihály szalárdi agronómet, aki ellen sok panasz hangzott el az agrárreform végrehajtása körül elkövetett szabálytalanságai miatt.

Antipthysin tudóbj eleni szer Több mint 5000 gyógyult s már munkaképes ember igazolja biztos sikerét. Fel-találó Olah Károly nagyenyői plébános ur. Engedélyezve a Román Közegészségügyi Minisztériumtól 1937/5/1924. Magyar szabadalom 64078—1914. Ismeretterjesztő füzetet küld az egyedüli készítő Osdh gyógyszerár Targu-Mures.

Makacs székrekedés. vastagbél katarus, vértörődés, puffadás, aranyeres csomók, cisztitájás eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlékeny belü betegéknél is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Tartalékos katonatisztek figyelmebe! A kolozsvári Cercul de Recrutare parancsnoksága a mai napon a következő hirdetményt tette köze: A kolozsvári Cercul de Recrutare körzetébe tartozó összes tartalékos tisztek tudomására hozzuk, hogy március elsejétől 31-ig kötelesek megjelenni a Cercul de Recrutare Str. Saguna 14 szám alatti irodájában a M. d. E. 1 jelzésű karnetek vizumoztatására. Azok, akik személyesen nem jelenhetnek meg a karneteket postán kötelesek beküldeni. Március 31-ikén túl a vizumoztatások már nem eszközölhetők és a meg nem jelenteket a 88. és 224. paragrafusok értelmében a hadbírószág elé utasítják. A Cercul de Recrutare parancsnoksága Kolozsvár, Kaba alezredes, a mozgositási iroda parancsnoka, Vlasea alezredes.

Ma este van a nagyváradi Barisszia harmadik kultürestélye. Február 26-ikán, vasárnap este félkilenc órai kezdettel tartja meg a nagyváradi Barisszia harmadik kultürestélyét. A gondosan összeválogatott műsor keretében az estélyen részt fog venni Henry Tarlo, a híres vilnai színtársulat tagja is, akit különösen a Dybukkól és más darabokból ismer Erdély zsidó közönsége. Az estélyen elnöki megnyíló Landau Adólf rös-rión fog mondani, Grosz Peter szabadlódásban Heinét méltatja, Rosenbluth Alice saját szerzeményü kúteményeiből fog előadni, Glück Ernő pedig a cionizmus aktuális problémáiról fog beszélni. A műsoron szerepel még Radó-Schmidtl, Schilinger-Pajor kvartett, mely egy Rubinsztendarabot ad elő, Farkas Géza pedig Blank verseket fog szavani. A kultürestély díjmentes. A költségek fedezésére adományokat elfogad a Barisszia

Gőzgép, gatter
szalagfűrés, transmissiók, ker. kek, csapágyak, mindelemmü gépaikat-
részek késznált állapó bin eladó.
Aradi Faipari Vállalat, Arad
Primária Municipiului Cluj

Nr. 3210—1928.

Publicare de concurs
Primaria Municipiului Cluj publică concurs pentru pavarea cu bolovani de raiu a tszázi Cipariu.
Deviz, ofertá precum si toate deslusirile necesare sa pot primi la Serviciul tehnic str. Brafianu Nr. 25 I. etaj camerá Nr. 4. Ing. Lakatos intre orele 11—13.

Ofertele in plic inchis si sigilat se vor inainta până la data 6 Apr. orele 17 p. m. in sala cea mare a primáriei. Se va anexa ofertei vadiul de 5 la sutá in numerar sau efecte garantate de stat.

Licitatia se va face in conformitate cu Leg. Contab. Publ.
Cluj, la 17 Februarie 1928.
Primária Municipiului Cluj.

A népjóléti miniszter kijelentette, hogy április 23-án senkit sem fognak kilakoltatni

(Bucaresti-Bukarest, február 25. Ismeretes az a verzió, amelyet az Uj Kelet is közölt, hogy a lakbérleti szerződések ügyében kiküldött hármasszertári bizottság hír szerint azt határozta volna el, hogy azokat a lakásokat, amelyekért 30.000 lejnél magasabb évi bért fizetnek, május elsején szabaddá teszik. Ezzel kapcsolatban ma a bukaresti lakók részéről nagyszámu küldöttség kereste fel Lupu népjóléti minisztert, aki tudvaleg tagja a kérdésben döntő bizottságnak. A delegáció rámutatott a miniszter előtt arra, hogy a tervezett megoldás súlyos helyzetbe sodorhatja a lakók igen nagy részét, akik csak kényszerhelyzetben fizetik ma is azt a házbérmaximumot, amely továbbra is a Cudalbu-féle törvény védelme alatt marad.

küldöttségnek, hogy mindent el fog követni abban az irányban, hogy április 23-án egyetlen lakót se tegyenek ki a lakásból. Külön hangsúlyozta Lupu miniszter, hogy minisztertársai is ezen a véleményen vannak. Végül kijelentette a miniszter, hogy kedden minisztertanács elé viszi a lakbérleti szerződések meghosszabbításának kérdését.

A lakók küldöttsége egyébként hasonló értelemben intervenált ma Stelian Popescu igazságügyminiszternél és Duca belügyminiszternél.

A lapok szerint végleg elhatározták, hogy az új lakástörvény nem hosszabbítja meg azoknak a lakbérleteknek a tartamát, amelyeknél a jelenlegi törvény alapján a bíróság kimondotta az evakuációt.

A miniszter válaszában megígérte a

Alkotmányellenesnek deklarálta a legfőbb törvényelőkészítő tanács a kultuszjavaslat főbb szakaszát

Bukarest, február 25. Annak a heves küzdelemnek, amelyet az egyes egyházak, de főleg a görög katolikusok indítottak az új kultusz törvény javaslat ellen, ugytlaszik meg lesz a kellő hatása. A „Lupta” értesülése szerint Lapedatu kultuszminiszter hozzájárult a kultuszjavaslat több szakaszának módosításához, amelyeket a legfőbb törvényelőkészítő tanács alkotmányellenesnek deklarált. A javaslatot valószínűleg kedden terjesztik a szenátus elé.

Elfogták Désen az ártatlanul meghurcolt Fülöp Testvérek betörőjét

(Déj-Dés, febr. 25. Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt nagy feltűnést keltett Désen az a közel másfélmillió betörés, amelyet ismeretlen tettesek követtek el a Fülöp Testvérek divatárúnykereskedő üzletében. Az eset annál különösebb volt mert előzőleg ugyanolyan körülmények között hasonló betörést követtek el az üzletben, amikor a tettesek közel egymillió lej értékű árut vittek el. Az első betörésen okulva, a cég tulajdonosai bebiztosították az üzletet és alighanem ez vezette felre a dési nyomozó hatóságokat, amelyek kellően alá nem támasztott gyanúokra való hivatkozással egy félnapig őrizet alatt tartották a cég tulajdonosait.

figyelmes. Megszólította őket mire az egyik futásnak eredt, a másik pedig, mikor látta, hogy rendőrökre jut, tört rántott elő és karján megsebesítette a rendőrtisztet, azután szintén futásnak eredt. Muresan segélykiáltására a sarkon posztoló rendőr a menekülő második betörő után vetette magát és miután sikerült harc képtelenné tennie, a foglyot bekisérték a dési rendőrségre.

A rendőrségen vallatásra fogták a letartóztatottat, aki beismerte, hogy a megszökött társával együtt őket követtek el a Fülöp Testvéreknek mindkét betörést. Megmotozásakor több holmit találtak nála a cég titkos jelzésével. A vallomás alapján a dési allomás környékén elfogtak egy orgazda-párt is, akiknél a Fülöp Testvérektől származó áruk egy részét megtalálták. A letartóztatottak kihallgatása a késő esti órákban még nem ért véget.

Csehszlovákia rövidesen áttér az aranyvalutára

Prága, február 25. A csehszlovák Nemzeti Bank ma délelőtt tartotta második rendes közgyűlését, amelyen Englis pénzügyminiszter is megjelent. Pospisil bank kormányzó megnyitott beszédében hangstulyozta, hogy a Nemzeti Bank az elégtétel érzésével lép be a köztársaság jubileumi esztendőjébe. Mint legfontosabb aktív tételt a kormányzó a külkereskedelmi mérleg aktivitását jelölte meg. A Nemzeti Bank mérlegeredménye az elmúlt évben kedvező volt, de kevésbé kedvező az a körülmény, hogy az eredmény legnagyobb része a külföldi követelések kamataiból, nem pedig a helyi kereskedelmi hitelnek kamataiból jött be. A csehszlovák korona, amely öt év óta egyike a legstabilabb valutáknak, még nem ért el a végleges elapphoz. Az aranyérték formális bevezetésének feltételei lassanként közeliednek. Ezek között nem utolsó sorban áll a devizakereskedelem felszabadítása. Ha nincs is ok a szelésre, meg kell mondani, hogy Csehszlovákia be fogja vezetni az aranyvalutát. A mi viszonyainkban az olyan in-

tezkedést fog jelenteni, amely a lakosság számára praktikusan tulajdonképpen nem bír jelentőséggel, minthogy sem a valutaegységben, sem annak aranyértékében nem történik változás. Erre nézve nincs is különösebb intézkedésre szükség, amelyek a lakosság érdekeit érintenék. Az egyes referátumok után a közgyűlés jóváhagyta a banktanács jelentését. A Nemzeti Bank tiszta nyeresége az elmúlt évben 50.084.749 korona 65 fillér. Ebből a tiszta nyereségből leírásokra 2 millió, az alkalmazottak nyugdíjintézetére, a betegsegélyző alapra szintén 2 millió, a köztársaság jubileumi ünnepségek céljaira pedig 5 millió koronát fordított a Nemzeti Bank. A fennmaradó 38 millió 600.916 korona 65 fillért hat százalékos osztalék alapján fizetik ki és pedig részvényenként 255 korona szuperdividendával együtt. Ebből az államra 6 millió 112.000 korona jut. A bank tartalékalapja 2 millió 130.416 korona 67 fillér, külön tartalékalapja pedig 23 millió 691.616 korona 31 fillér.

ragrafus. Ha a kölyök olyan haláttan és elhagyja a szülői házat, am valjon csak csavargó belőle! De ennek a vasból való atyai léleknek van egy lány része. Mert hivatalos munkájában bármennyire is megtudja tagadni önmagát, mégis megrendül, amikor megtudja, hogy a fiu azért szökött meg, hogy keresse az igazságot. Akkor fölálgaskodik benne a ké-

tely, hátha annakidején igazságtalanul emelt vádat a fiatal Maurizius ellen? Nyugalan lesz, fölkeresi börtönében Maurizius. És ugyanakkor, amikor a fiu Berlinben megtalálja az igazságot, az apa a börtönben tudja meg, mi történt tizennyolc év előtt. Innen kezdve a bonyodalom már kibogozódik és a regény morálja glóriafényben villan föl. *Jónak*

lenni, ez minden! Régi eszméket új helyben mutat az író, akinek minden alkotása arra óéoz, hogy az embereket magával ragadja és fölemelje. Ez a könyv, a felnőttek nevelését szolgálja. F. E. A könyv, amely a lipcsei S. Fischer kiadásában jelent meg, megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megje öésével engedjük meg.

Eszter

Tavaszelő szép ünnepe Purim. Ez a nap ősi emlékeivel és örökkön élő új, vidámságával zsidó generációk öröme. Nem lehet meghatódottság nélkül gondolni a Purim előzményeiről. Kétezer évvel ezelőtt volt egy zsidó királyné, Eszter, aki megtartotta a zsidó nép minden szép és nemes vonását, elsősorban a jótékonyt és nemesszívűséget lelki kincsét. Hőföhér lelke sugallatát követve, mentette meg a zsidókat Ahasvér százhuszonhét országában.

Purim a zsidók fehér ünnepe. Eszter királynét minden hagyományunk fehérek jellemzi, fehér ruhában, ragyogó tisztaságban jelenik meg a zsidók képzeletében, nemes, fehér mosolyal az ajkán.

Eszter, a zsidó lelkek jobbik és szebbik fele. Megmondja, hogy mindnyájunk szívében élénk lobog a Jóság és ha kell, minden időben odaállunk egymás támogatására. És ebben a korszakban legméltóbban akkor tudjuk kifejezésre hozni ezt a benső tulajdonságunkat, ha az Erec Jisraeleben élők és külföldi javára adjuk oda jövedelmünket. Erec Jisraeleben földéhes zsidóság vágy, hogy a nép birtokába menjen át az Erec. Aza minden ugara és nekünk, akik a diaszpórában élünk, de szívünk mindig a Jégével odagondolunk a Erec, amelyet békés munkával hódítunk meg számunkra most ketőzőtő áldozatkészséggel kell az eszteri jósköt és nemességét gyakorolnunk.

Ennek a jósnak az instrumentuma, mtézmenyestől látható szervezete a Keren Kajemeth Löjiszrael, amely földet szerez Palesztinában, földet, amely rom idegenítethető el s tulajdona marad annak a zsidó népnek, amely hosszú századok bolyongása után végre megtalálja önmagát és hazáját.

Ha igazán akarjuk megülni zsidó szívvel és lélekkel Purim vidám napját, akkor váltsuk meg a „solauach manot”-adakozást a Keren Kajemethnek szánt összegekkel. Szébben és zsidóbban a purimi ajándékozás szokását nem gyakorolhatjuk.

1919 január 1-ig újabb terminust adnak az állampolgári listákban való felvételre

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

(Bucuresti-Bukarest, február 25. Tegnap számunkban közöltük, hogy egy belügyminiszteri és igazságügyminiszteri vezérigazgatókból összeállított öttagú bizottság Pranasovici belügyi államtitkár elnökele alatt javaslatot készített az állampolgársági törvény revíziójáról. Bukaresti munkatársunk teljesen megbízható forrásból ma arról értesül, hogy a bizottság munkálatainak nagyrészevel már elkészült és ennek eredményeként javasolni fogja a kormánynak, hogy 1929 január 1-ig újabb terminust adjanak mindazoknak, akik az első

összeírás alkalmával kimaradtak az állampolgársági listákból, hogy újra kérvényezhessék felvételüket. A bizottság ezenkívül javasolni fogja, hogy az állampolgársági ügyeket a belügyminisztériumból az igazságügyminisztériumba helyezték át.

Ezen információkkal szemben Bobescu Necessiti, az igazságügyminisztérium vezértitkára, munkatársunk kérdésére kijelentette, hogy tudomása szerint az állampolgársági törvényt nem fogják módosítani.

Ezt a nyilatkozatot azonban kétségtelenül megcáfolja az a késő esti órákban érkezett félhivatalos Rador távirat, mely teljesen megerősíti fenti értesülésünket és amely szerint a belügyminisztérium egyszakaszos törvényjavaslatot készített, amely szerint az összes állampolgársági kérdések a jövőben az igazságügyminisztérium hatáskörébe fognak tartozni. A javaslat 1929 január elsejét állapította meg határidőül az állampolgári jogok érvényesítésére a Marzescu-féle törvény alapján.

Két év után újabb főtárgyalást tűztek ki

a csernovitzi diákperben, amelynek első tárgyalásán lefótték Falik diákok

(Bucuresti-Bukarest, február 25. Még mindenkinek élénk emlékezetében van az a szomorú emlékeztető csernovitzi diák-konfliktus, amely szegény Falik diákok követele áldozatul, 1926 őszén a csernovitzi baccalaureatusi vizsgák alkalmával több diák a rossz vizsgaeredmények miatt elkeseredésében megtámadta Diaconescu professzort. Ebből kifolyólag tizenöt diákok, közöttük Dávid Falikot is letartóztatták. Az ez ügyben kitűzött törvényszéki főtárgyaláson következett be Totu diák merénylete. A csernovitzi törvényszék annakidején a tárgyalás további folytatását fel-

függesztette és arra kérte az igazságügyminisztert, hogy az izgatott atmoszférára való tekintettel, más törvényszéket jelöljön ki az ügy letárgyalására. Az igazságügyminisztérium a sucevai törvényszéket bizta meg az ügy letárgyalásával. Azóta két esztendő telt el, és mindenki abban a hitben volt, hogy a szomorú incidens után az ügyesség nem fogja tovább fentartani a vádat a diákok ellen. Annál nagyobb meglepetésre a tegnapi napra az összes vádlottak s tanúk idézést kaptak, hogy április 26-án jelenjenek meg a sucevai törvényszéken az elnapolt diákper főtárgyalásán.

Az Adeverul ezzel kapcsolatban azt írja, hogy az ügy azért került csak mostan főtárgyalásra, mert a legfőbb semmizések csak a napokban történtek az ügy aktáit a sucevai törvényszékhez. Ezzel szemben a csernovitzi Oijüdische Zeitung arról értesül, hogy a per újratárgyalását az igazságügyminisztérium rendelte el. Csernovitz városában a hír kinos szenzációt keltett. Allíólag sem a vádlottak, sem a tanúk nem fognak a tárgyaláson megjelenni, csak abban az esetben, ha komoly biztosítékokat kapnak személyi biztonságuk megvédésére.

Félórás uccai hajszá után fogott el egy veszedelmes betörőt a kolozsvári rendőrség

(Cluj-Kolozsvár, február 25. Az Uj Kelet tud. A kolozsvári rendőrségnek ma délelőtt egy félórás tartó hajszá után sikerült letartóztatnia az erdélyi betörőársadalom egyik legveszedelmesebb tagját, Hankó Gyula évek óta körözött betörő személyében. A letartóztatás defivregénybe illő módon, három ucca közönségének szemelátára történt.

A Szécsényi-teren Rotar János rendőri detektiv szembetalálkozott Hankóval, akit már egyik rendőrségen való szereplése óta ismert. Hankó egy másik ismert betörőnek, Kovács Ferencnek társaságában volt. Hankó, amikor megpillantotta Rotart, magárahagyva Kovácsot, menekülni kezdett a Hosszu-ucca irányába. A Hosszu-uccába azonban nem tudott bejutni, mert a sarkonálló rendőrszót utját állotta és a Malomárok hídja felé üzte. Hankó üldözésére akkor már Rotar mellé szögödött a Szécsényi-téri gyerkőcök nagy hada, mire a betörő kést rántott és azzal maga előtt hadonászva, sikerült az Apáca-uccába menekülnie és eszeveszett futással Ötvös-ucca felé vette útját.

Ekkor már hatalmas embertömeg verődött össze Hankó üldözésére, aki a kezében tartott késsel elhárított maga elől minden akadályt.

Két embert, akik a Kossuth-uccán keresztül elébe kerülve megtámadták, megszurta a késsel, azonban szerencsére a nagy sietésben szétosz-

tott szarások csak az üldözök ruháit szaggatták meg.

Hankó most a leány-lanítóinézet elé került, ahol szembetalálkozott az egyik üldöző-csoporttal, amely a Hosszu-uccán keresztül került meg. Az egyik üldöző egy fadarabbal fejbesújtotta a menekülő Hankót, akinek orrán és száján megcsordt a vér és annak ellenére, hogy késével örült hadakozást vitt véghez, sikerült az őt beérő tömegnek Rotar János detektivvel az élen, lefogyeznie. Hankót azonnal a rendőrségre vették, ahol bilincsbe verve várja további sorsát.

Hankó Gyula néhány év alatt félelmetes rablókarriert futott be. Legutóbb a Wesselényi-uccai Rosenzweig textilüzlet be tört be, amelyet 400 ezer lejig károsított meg. Ugyancsak ő volt Diamandstein textilüzlet kirablója is. Az évek óta körözött rabló ezenkívül több ízben szenzációs szélhámosságokat is követett el. Pasca név alatt utazó-ügynöknek adta ki magát és főleg gramofonban utazott, amelyeknek szállítására mindenünnen nagy összegeket vett fel előlegül. Hankó tagja egy Nagyváradon működő betörőtársaságnak és állandó összeköttetést tart fenn Kovács Ferencel, aki társának menekül pillanatában nyomtalanul eltűnt. A rendőrség erélyes nyomozást vezetett be közrekerítésére. Hankó kihallgatása most folyik a kolozsvári rendőrségen, utána pedig át fogják kísérni a kolozsvári ügyesség fogházába.

Amit a magunk boldogulására Erec Jisraeleben a föld megváltásával végzünk, az egész emberiség javára is szolgál!

Adjuk a sláchtmonesz megváltást a Keren Kajemethnek, hogy a zsidóság visszatérjen az ősi földre és ezzel is segítse a zsidókérdés megoldását!

Az idegek legnagyobb munkaképességét csakis a következő szer időszakonkénti használata által lehet elérni:

Arsenferratose

„Boehringer“

Az ARSENFERRATOSE „BOEHRINGER“ használata által, könnyen emészthető szerves összeköttetésben, két értékes anyagot — vasat és arsent — juttat idegrendszerének, miáltal ezt a leghatásosabban erősíti.

Arsenferratose

tehát a gyermek fejlődési korától kezdve az öregség határáig, minden könnyen izguló, ideges, avagy verszegény ember számára egy megbecsülhetetlen szer, a veszélyeztetett idegrendszer erősítése és a normális életvidám egészség elnyerése céljából.

Arsenferratose „Boehringer“ minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

C. F. BOEHRINGER & SOEHNE G. m. b. H.
vegyészeti és gyógyszerár, Mannheim-Waldhof

Vasárnap. A P... A mu... (Cluj-Kolozsvár) Köz... gyakrabban... gi krízis legs... munkanélkül... államok leg... kulminációs... tos léptekkel... lidáció fele... amely földra... kincseinek fog... eldorodója ke... vető kormány... litikája követ... el tetőfokát... mozgalmak... nyamán volt... ágak tömeges... tekintve, ebb... az első által... annál is ink... mában, 1928... szerződések... A különbö... rekapitulálják... most készitük... működésükro... szomorú kép... sasági állapo... ség rémenek... Noha a lét... tendenciát m... munkabérek... gyon sok sz... munkabérek... roszabbodás... nőtt a szaks... ezzel magyar... első hónapját... be a 27 évek... Az o... három... ezze... Romániában... egységés mu... működést. E... tagjainak 99... nából és Bu... zaléka rekrut... országos mu... millió 200 ez... ezonban az... közül atig 3... ve, vagyis a... három száza... zeteknek 11 ez... szervezetének... szervezetének... 22-ben 2000... esőkent. A... sok száma 27... ipari szervez... nyomdászipar... van. Érdekes... dászoknak 99... ve és csupán... Ezzel szemb... zetek szervez... zetlen nyom... alkalmazott... vezetének 18... szervezetének... élmezési s... ban a sültön... ki... még cs... A... főszereg... d. e. fé... Redaen p...

A romániai munkásmozgalom fekete statisztikája

A munkásszervezetek kimutatása szerint a munkások harminc százaléka van munka nélkül

(Cluj-Kolozsvár, február 25. Az Uj Kelet tud.) Közel egy esztendő óta egyre gyakrabban kerül napirendre a gazdasági krízis legszomorúbb szimptomája: a munkanélküliség. A háborúban résztvevő államok legfőbbje már túl van a krízis kulminációs pontján és a legtöbbje biztos léptekkel halad a gazdasági konszolidáció felé, ezzel szemben Romániában, amely földrajzi fekvésénél és természeti kincsénél fogva Közép- és Kelet-Európa eljórúdjára kellene legyen az egymást követő kormányok lehetetlen gazdasági politikája következtében a krízis most éri el tetőfokát. 1922 óta komolyabb bérmozgalmak csak ennek az évnak a folyamán voltak és az egyes speciális iparágak tömeges munkáselbocsátásaitól eltekintve, ebben az évben történtek meg az első általános tömeges elbocsátások annál is inkább, mivel a legtöbb szakmában, 1928 elején jártak le a kollektív-szerződésük.

A különböző munkásszervezetek most rekapitulálják a múlt évi adatokat és most készítik el jelentéseiket az 1927 évi működésükről. A rekapituláció adatai szomorú képet festenek a jelenlegi gazdasági állapotokról és a munkanélküliség rémének képét vetítik előre.

Noha a létminimum erősen emelkedő tendenciát mutatott az elmúlt években, a munkabérek megjavítása helyett nagyon sok szakmában leszállították a munkabéreket. A megélhetési viszonyok rosszabbodásával egyidejűleg arányosan nőtt a szakszervezetek taglétszáma és ezzel magyarázható, hogy az 1928 év két első hónapjában több munkás iratkozott be a szakszervezetekbe, mint az 1924-25, 26 és 27 évek folyamán.

Az ország munkásságának csak három százaléka van megszervezve

Romániában a szociáldemokrata és az egyes munkás szervezetek fejtenek ki munkásmozgalmat. E két szakszervezeti csoport tagjainak 99 százaléka Erdélyből, Bányából és Bukovinából és csak egy százaléka rekrutálódik az okiráltságból. Az országos munkásbiztosítókba összesen 1 millió 200 ezer munkás van beiratkozva, azonban az egymillió 200 ezer munkás közül alig 15-20 ezer van megszervezve vagyis az összmunkásság mintegy három százaléka. A vasmunkás szervezetnek 11 ezer tagja van. A bányászok szervezetének 8000, a faipari munkások szervezetének taglétszáma 1921-ben 22-ben 2000 volt, ma azonban ez 1500-ra esökkent. A szervezetlen faipari munkások száma 25 ezerre rug. A textil és bőrpipari szervezet kétezer tagot számlál. A nyomdászoknak 2300 szervezett tagja van. Érdekos, hogy Erdélyben a nyomdászoknak 98 százaléka van megszervezve és csupán két százaléka szervezetlen. Ezzel szemben a regátban csak két százalék szervezett és 98 százalék szervezetlen nyomdász van. A kereskedelmi alkalmozottak és magántisztviselők szervezetének 1800 tagja, az élemezési szakszervezetnek pedig 1500 tagja van. Az élemezési szakszervezet tagjait elsősorban a sütőmunkások és pincérek teszik ki.

Az építőmunkások szakszervezete 1926-ban 1628 tagja volt összesen. Ez a szakszervezet egyébként pontos számadatokat bocsátott rendelkezésünkre a szervezet működésével kapcsolatban. Az 1925. évi munkabérekkel szemben 1926-ban 5 lej 50 banival emelték az órabéreket. 1927-ben a gazdasági helyzet teljes leromlása következtében a munkabéreket is csökkentették pedig az Erdélyben átlagos 25 lejről az órabért 24 lej 20 banira szállították.

Harmincszázalék munkanélküli

1926-ban 28 napig tartottak sztrájkot az építőmunkások, a sztrájkban összesen 607 elsősorban bányai munkás vett részt. 1927-ben a bérmozgalmak 34 napig tartott. A gazdasági krízis következtében a tagok létszáma is csökkent. Az 1926 évi 1628 tag helyett 1927-ben a szervezetnek csupán 1292 tagja volt.

A bérmozgalmakat elsősorban a nagyarányú munkanélküliség akadályozta meg. Az építőmunkások szakszervezetében 1926-ban 400 munkanélküli volt, 1927-ben már 814-re emelkedett a munkanélküliek száma. Ugyanaz az arányszám áll fenn a szervezetlen építőmunkásoknál is.

A vasmunkások szervezetében a sztrájkolókon kívül átlag 1500 munkanélküli van. A bányásziparban, különösen az utóbbi időben nagy elbocsátások történtek és a bányászoknak több, mint egyharmada van kiteve a munkanélküliség miatt a legsötétebb nyomornak. A kereskedelmi alkalmazottaknak és magántisztviselőknél átlag 10 százaléka munkanélküli. A szervezett nyomdászok közül 300-an, a faipari munkásoknak 30 százaléka, a textil és bőrpipari munkásoknak 20 százaléka, az élemezési ipari munkásoknak szintén 20 százaléka van kiszolgáltatva a munkanélküliség borzalmas rémének.

Mindenek adatokból kitűnik, hogy a munkásságnak átlag 30 százaléka munkanélküli. Ugyanakkor szinte hihetetlenül hangzik, hogy a kormány 1927-ben összesen 500 ezer lej munkanélküli segélyt bocsátott az ország összes munkanélküli munkásainak felségélyezésére.

A kimutatás szerint ebből az 500 ezer lejből az építőmunkások szervezetére összesen 58 ezer lej esett. Így tehát egy munkanélküli építőmunkás munkanélküli segélye évente 71 lej, ebből egy napra 15 bani esik. Az erdélyi szervezett nyomdászok helyzetétől eltekintve, ugyanez a helyzet uralkodik a többi szakszervezeteknél is.

Csak a külföldi kölcsön segíthet

A legfrissebb adatok szerint Kolozsváron 1928 január végén 51 pincér, 63 vasmunkás (a sztrájkolókon kívül), 69 nyomdász, 40 ruházati szakmunkás és 60 faipari munkás volt, míg munkanélküli, nyilvántartva a szociáldemokrata szakszervezetek által. Sokkal nagyobb azonban a szervezetlen munkanélküli munkások száma.

Ezek a tünetek elsősorban a kormány gazdasági politikájára vezethetők vissza. A kormány csak most, amikor a

helyzet tarthatatlanná vált, eszmélt rá arra, hogy a külföldi tőke bevonása nélkül és a „prin noi insine” elve alapján nem lehet konszolidálni az ország gazdasági helyzetét. A kormány segélyakciója csupán szépségszóval az igazi helyzet leplezése érdekében és a kormány ugyancsak végül mégis belátta, hogy a katasztrófálissá válható munkanélküliségen csak úgy segíthet ha a külföldi tőkét is bevonja a termelés fellendítése érdekében, hogy ezáltal az ipar és kereskedelem aktivitása teljes apparátussal meginduljon. Sajnos, a kormány eddigi erőfeszítései, amelyek a külföldi tőke meg-

Harisnyát, keztyűt, csipkét

szalagot, rövid-árut, kötött mel-lényt és kötött kabátot legjobban és legolcsóbban

SIPPOS
cégnél, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8 sz. alatt vásárolhat

szerzésére irányultak, hiábavalónak bizonyultak és épen ezért egy lépéssel sem vagyunk közelebb a munkanélküliség kérdésének megoldásához. (h. e.)

Megkezdik a Szahara vasutvonal építkezését

1936-ban üzembe helyezik a vonalat

(Páris, február 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kamara cím törvényjavaslatot terjesztettek a Szaharai vasutvonal építése tárgyában. A törvényjavaslatot ez év március 9-ikéig remélik elintézni. A törvényjavaslatot mindenekelőtt egy tanulmányi bizottságról gondoskodik, amelynek 12 millió frankot folyósítanak. A bizottságban részvesznek a Szahara-sivatag határán lévő országok képviselői, tehát Algír, Tunisz, Marokkó és Nyugat-Afrika reprezentánsai, azonfelül három vasutársaság szakembere. A bizottság tartozik azonnal megkezdeni munkáját, úgyhogy az év végén már végleges tervekkel kell bemutatniuk a francia kormánynak.

Az építkezési munkálatokat a sivatag déli és északi végén egyidőben kezdik meg. Ezek az eddigi tervek szerint hat évet vesznek igénybe. A sivatag építkezési költségeit kétféleképpen frankra becsülik. A 2800 kilométer hosszúságú vasuti vonal egy-egy kilométerének építkezése 300 ezer frankba fog kerülni, de ebbe az összegbe nincsen beleszámítva az egyes állomások élelmezési és fűtési költsége, azonfelül a vízellátás is jelentékeny összegbe fog kerülni. Az anyagszállításokat 800 millió frankra becsülik. Ha a becsületek és feltevések helyt fognak állani, akkor 1936-ban már üzembe lehet helyezni a világ egyik legfontosabb vasutvonalát.

Lupu állását köti a munkakódex törvénybeiktatásához

Braianu Vintila megígérte a munkakódex megszavazását, de olyan paragrafussal akarja kibővíteni, amely gazdasági válság idején negen órai munkaidőtől való eltérést

(Bucuresti-Bukarest, február 25. Az Uj Kelet tud.) Lupu miniszter munkakódexének amelynek paragrafusairól már részletesen beszámoltunk, új konfliktusnak magvát hintette el a kormányban. Lupu, aki a régi parasztpártban a legradikálisabb baloldalt képviselte, amikor a kormány nyúl kollaborált, régi elveit nem volt hajlandó maradéktól feladni. Így állott elő az a furcsa helyzet, hogy az erősen reakciós színű kormányban Lupu, hogy régi népszerűségét megőrizze, legalább is látszólag továbbra is megmaradt az osztályharc elvét hirdető régi parasztpárti mentalitásában.

Ebben a szemben készült el ismeretes munkakódex is, amelynek sarkalatos pontja a nyolc órás munkaidő kodifikálása. A nyolc órás munkaidő törvénybeiktatását Lupu kívül a nemzetközi munkajogi hivatal is sürgeti, mert ma Románián kívül az összes európai államok törvénybe iktatták ezt a fontos szociális reformot. A munkakódex többi paragrafusai, amelyek eltiltják az éjszakai női és gyermekmunkát, valamint részeseit kívánják biztosítani az üzemek jövedelméből, a régi Lupu mentalitásból fakadnak és úgy látszik, sehogysem hangolhatók össze a liberális párt nagy többségének álláspontjával.

Különösen a liberális párthoz tartozó okiráltságbeli gyáriparosok próbáltak

meg mindent elkövetni, hogy a munkatörvény kodifikálását megakadályozzák. Az okiráltságban ugyanis a munkaidő eddig sem törvényel, sem kollektív-szerződésekként nincs szabályozva. A Bukaresti UGIR elnöke, Busila mérnök, személyesen járt el Braianu Vintilánál, de amikor Lupu miniszter az intervenciótól tudomást szerzett, kijelentette, hogy törvényjavaslatának megszavazásához állását köti és amennyiben a törvényjavaslatot levonnák a napirendről, úgy azonnal lemond. Ez a fenyegetés kényes helyzetbe hozta a kormányt, mert Lupu lemondása könnyen vezethet a kormány bukására is. Braianu Vintila épen ezért megígérte, hogy szabadfolyást enged a törvényjavaslat megszavazásánál, ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a javaslat egyhamar valóban törvény lesz, mert a miniszterelnök, a lapok jelentése szerint, bizonyos amerikai tendenciájú lépéseket szándékozik tenni.

A javaslatot egyelőre áttették a consiliul legislativhez, abban a reményben, hogy ott a tanulmányozási időt annyira elnyújtják, hogy a tavaszi parlamenti ciklusban már ne kerülhessen sor a javaslat letárgyalására. Braianu Vintila reméli, hogy később sikerülne fogadja a javaslatot egy olyan szakasszal kibővíteni, amely gazdasági válság idején lehetővé teszi a nyolc órás munkaidőtől való

Corso filmszínház

még csak két napig, a világ városok nagy filmje, a páratlan szépségű

Alpesi Tragédia

főszerepben a világhírű LUCY DORAINE. — Vasárnap d. e. fél 11 órai kezdettel Ifjúsági matiné, kitűnő vígjátékok és a csodálatos Amazon film.

Kedden premier: **LILIAN HARVEY** pazar vígjátéka, a nyugati metropolisok slágerdarabja

A REVÚ MACSKA

Képzelt és bántó...
Purim. Ez a...
Eszter...
Mosoly...

eltérést és ilyenformán Lupu is megmarad és a liberálisok is megbékélnek.
A legfőbb törvényelőkészítő tanács a 8 órai munkaidő ellen foglalt állást
 (Bucuresti-Bukarest, február 25. Esti telefonjelentés.) A legfőbb törvényelőkészítő tanács tegnap tárgyalta a munkaidőket. A tanács a 8 órai munkaidő tulkorai bevezetése ellen foglalt állást. te-kintettel arra, hogy Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország még nem ratifikálták a vonatkozó nemzetközi egyezményt.

szító tanács tegnap tárgyalta a munkaidőket. A tanács a 8 órai munkaidő tulkorai bevezetése ellen foglalt állást. te-kintettel arra, hogy Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország még nem ratifikálták a vonatkozó nemzetközi egyezményt.

a többit pedig adják össze a jobbmódú vradi zsidók. „En is átéltem már — írja Herschkovits Albert — sulyos gazdasági válságokat, de tudom, hogy azért mindig maradnak gazdag családok, amelyeknek epen ilyenkor még fokozottabb kötelessége, hogy nagyobb adományokkal enyhítsék a szűkölködők, a nyomorgók szenvedéseit. Ha én felajánlok újabb félmilliót, ugy ezt azzal a feltétellel teszem, ha a még hiányzó 700 ezer lejt a nagyváradi zsidóság áldozatkészsége hozza össze. Mihelyt értesítést kapok, hogy ez a még hiányzó összeg összegyűlt, küldöm a félmillió lejt.”

A nagyváradi Chevre Kadisa a levél hatása alatt újabb bizakodó felhívással fordult a jobbmódú váradi zsidókhoz és reméli, hogy a mai nehéz viszonyok között is akadni fog 70 olyan jómódú családnak, amely egy-egy 10 ezer lejes adománnyal lehetővé teszi, hogy a szülészeti klinika mielőbb megkezdhesse áldásos hivatását.

Másfélmilliót adományozott a nagyváradi zsidó szülészeti klinikának Herskovits Albert newyorki dúzsgazdag kereskedő,

aki 45 évvel ezelőtt került ki Amerikába és csak azt kívánja, hogy a még szükséges 700 ezer lejt a jómódú váradi zsidók adják össze

(Oradea-Nagyvárad, február 25. Az Uj Kelet tud.) Mintegy két évvel ezelőtt Nagyvárad legrégebbi embertráti intézményének, a közel 200 éves Chevre Kadisának vezetői elhatározták, hogy az egész Erdélyben eddig egyedülálló és mintaszerűen működő zsidó kórház mellett szülészeti osztályt állítanak fel. Az ugyancsak néhány évvel ezelőtt létesített agok menháza mellett a Chevre Kadisa gondoskodni kívánt arról is, hogy a szegény, szűk és egészségtelen lakásokban nyomorgó zsidó proletárasszonyok a legmodernebb higiénie szerint berendezett szülészeti klinikákon legyenek elhelyezhetők. Az akcióban a nagyváradi zsidó nők is résztvettek és lelkes közreműködésükkel körülbelül kétmillió lejt gyűjtöttek erre a célra.

Valamilyen uton-módon tudomást szerzett erről a humánus akcióról a Newyorkban élő Herskovits Albert is, aki 45 évvel ezelőtt, 17 éves korában Nagyváradról került ki Amerikába. Herskovits az új világban előbb szűcslegény volt, de később a megtakarított pénzéből önállósította magát. Dúzsgazdag ember lett, akinek Albert Herschkovits & Sons cég alatt ismert szűcsruház a Broadway, egyik legvirágzóbb vállalata. Herschkovits Albert, minden elamerikazálódása mellett is megőrizte Nagyvárad iránti lo-kálpatriotizmusát. Gyakran kereste fel szülővárosát és olyankor mindig élesen érdeklődött az emberbaráti és jótékony-sági intézmények iránt. Gykori iskolatársánál, Leitner Lázárnál, akivel különben állandóan levelezésben állott. Tö-le tudta meg, hogy a nagyváradi Chevre Kadisa szülészeti klinikát akar a szegénysorsu anyák részére berendezni. „En is szegény voltam, felajánlok, tehát egymillió lejt a szegényeknek” — írta egyik levelében Newyorkból.

Herschkovits Albert milliója megérkezett és a nagyváradi zsidó asszonyok által gyűjtött kétmillióval együtt megkezdtek a szülészeti klinika építését. Az épület csakhamar tető alá került, de időközben a lej értéke annyira leromlott, hogy amikor a berendezés és a bútorzat beszerzésének költségvetése elkészült, kiderült, hogy a rendelkezésre álló összegben kívül még másfélmillió lejt-re volna szükség. A sulyos gazdasági válság miatt azonban a szülészeti osztály javára gyűjtött adományok úgy megcsap-pantak, hogy a berendezést és a klinika megnyitását jobb időkre kellett elhalasztani.

Ebben a stádiumban érkezett meg Herschkovits Albert újabb levele, melyben ismétellen érdeklődött Leitner Lázárnál, hogy mikor lesz a szülészeti osztály megnyitása, mert a felavatási ünne-pen jelen akar jenni. Leitner Lázár válaszában feltárta a helyzetet és megírta, hogy még egymillió 200 ezer lejre volna szükség, amelynek összegyűjtése azonban a mai sulyos gazdasági viszonyok között nagyon nehéz. Erre azután Herschkovits

Albert újabb levelet írt, amelyben bejelentette, hogy még egy félmilliót küld.

Holland aviatikusok új nagyszabású repüléseket készítenek elő

(Amsterdam, február 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A modern aviatika fellendítése körül kétségtelenül a hollandusoknak van a legfőbb érdemük. A háború befejezése után a kicsiny ország repülői hétről-hétre újabb meglepetéssel szolgáltak, különösen gyors és tartós repülésekben. Az első, aki feltűnt közülük, Van der Hoop volt, aki légi uton jutott el Hágából Hollandiába. Mellette nagy népszerűségnek örvendnek Geysendorfer és Sijthof, akik Batáviába vitték Lear Black amerikai milliost Amsterdamból.

Ujabbban megint merész terveket hoztak nyilvánosságra, amelyek, ha valóságra válnak, nagyban elősegítik az aviatikát. Grase mérnök és aviatikus ugyanis azt tervezi, hogy háromszor 24 óra alatt teszi meg a légi utat Hollandiából Indiába. Grase 1925-ben nagy rekordot ért el, amely megalapozta hírnevét, E tervét úgy véli keresztülvihetőnek, hogy öt-hat órán-

ként leszáll és nyomban tovább folytatja utját. Uj géptípust konstruált meg, amely lehetővé teszi az eddigieknél nagyszabású utas befogadását.

Egy másik aviatikus, Onlangs hadnagy egy még távolabbi holland kolóniába akar repülni, Kuraquoba, Rotterdamban akar felszállni és Bordeauxn, Madridon és Gibraltáron át akar eljutni Casablankába. A 2400 kilométeres utat 17 óra alatt akarja megtenni. Innen egyenesen St. Louisba, a Szenegál torkolatához akar repülni. Itt átrepülné az Atlanti Óceánt, délfelé Natal és Pernambuco irányában. Curacaoból kedvező időjárás esetén Haiti, Kuba és Florida szigetén át Newyorkba akar repülni és innen ugyan-csak légi uton jönné vissza Hollandiába. Curacaoból pedig Hollandiába, hét nap alatt akarja az utat megtenni, hárommotoros Focker-gépen. Onlangs hadnagy postát is visz magával Marokkóba, Braziliába és Nyugat-Indiába.

Hétfőn kezdődik a monstre diák-pör főtárgyalása

Waiszlovits vallomását a nagyváradi vizsgálóbíró fogja a tárgyalás elé terjeszteni. A Park Hotel portása lesz a vád koronatanuja

(Cluj-Kolozsvár, február 25. Az Uj Kelet tud.) A nagy diákpör, amely két hónap óta a mult hét folyamán már negyedszer lett elhalasztva, hétfőn, február 28-ikán most már végérvényesen elkezdődik a kolozsvári hadbírószék előtt. A 35 vádlott ügyében meginduló főtárgyalás újabb szenzációkat csak a tanuvallomások során hozhat, mert a legutóbbi megkezdett tárgyalás alkalmával megismerkedtünk a per érdekesebb vádlottjaival. Kereszturi Oltéan Sándornak újra alkalma lesz felolvasni életének legérdekesebb írásművét, ama vallomásának alakjában, amely a legfantasztikusabb kitételek s szemenszedett hazugságok tárháza. Bunescu volt nagyváradi rendőrprefektus ismét igazolni fogja, hogy a nagyváradi események megtévesztésben mindenki téved és a rombólisok egyetlen okozója csak Weiszlovits Emil, a nagy-

váradi Park-hotel tulajdonosa, aki provokációja által felkeltette a diákok haragját. A per érdekesebb alakjai Diacnescu és Gherhel diákok, akik forró viznek és kódaraboknak tulajdonítják az erdélyi városokban végig viharzott hadjáratot. Dr. Cotrus és dr. Moldovan, előbbi a nagyváradi jogakadémia professzora, utóbbi ugyancsak nagyváradi ügyvéd, rajtuk kívül husz-huszonöt diák és végül négy magyar munkás, köztük a nagyváradi neológ hitközség temetőőrnek fia. A tárgyalást egészen új összetételű bíróság fogja levezetni. A vádat Negulescu kapitány képviseli.

Nagyvárad, február 25. A tárgyalás vád koronatanuja, Weiszlovits Emil betegsége miatt még nem mindig jelenhetik meg a tárgyaláson. Dr. Udrescu nagyváradi vizsgálóbíró azonban lakásán kihallgatta a gyengélkedő Weiszlovitsot és vallomását személyesen fogja a tárgyaláson betérjeszteni. Weiszlovits vallomása teljesen megegyezik azokkal, amit Réz András, a hotel portása, felolvasott csak Udrescu vizsgálóbíró előtt, amely annakidején az Uj Keletben is megismertették. Réz András egyáltalán személyesen is részt fog venni a tárgyaláson.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Jakob Wassermann: „Der Fall Maurizius”

Jakob Wassermann a német elbeszélő írók első legnagyobbja, ismét hatalmas munkával gazdagította a világirodalmat. Az új regényt — „Der Fall Maurizius” — egyik helyén a következőket írja és ezzel meg is adja tendenciáját regényének.

„Tollaikkal belenyúlnak emberi sorsokba és eközben arevonásaik olyan kö-zömbösek voltak, mintha nem lett volna más parancsuk, mint egy bizonyos mennyiségű tentát átvinni egy bizonyos mennyiségű papírosra... Panaszokat terjesztettek elő, esküt mondtak, verdítéket hoztak, törvényeket magyaráztak. Az igazságszolgáltatás egy szabályosan foltagolt lény, amelyen mindnyájan kötelességtudóan és gondosan működnek: a referensek, a joggyakornokok, az ügyészek ügyvédek, irattárnokok és bírák.”

A könyvnek támadó pontjai: az igazságszolgáltatás merevsége, egy gépezetnek üressége, amelyet az igazság érzékeny szellemének kellene irányítania. Az igazságszolgáltatás aktaszersége, amely az embert tárggyá alakítja át, intőzvény, amely egyre vádat keres ott, ahol ártatlanság van, amely ítéleteket mond egyszerű jelek, vagy az igazságnak a gyamujja, nem a tudás és az igazi motivumok mérlegelése alapján az intézmény, amely sorsok felett dönt, embereket szabadságtól foszt meg, vagy életüktől, emberfeletti privilégiumokat igényel magának, holott a legemberibb gyöngeségeknek van alávetve.

A könyv nem vitairás, nem pamflet, nem is patetikus vádbeszéd, nincs egyetlen birtelen szava, egyetlen felleudulása. Csak egy nagyon meggondolt, nagyon józan embernek csöndes igazalma: inkább fájdalom, semmint harag. Egy filozófiai elme meg van döbbenve, egy láto ember aki másként érzi a világképet, mint ahogy az mutatkozik. Egy poétának be nem vallott titkos utópiaja, egy embernek, aki mélységesen érzi a sóha nem kodifikálható emberi jogokat és aki az az érzést költői lélekkel regénybe tudja foglalni.

Az írás bűnügyi regénynek indul és a regény felépítésének két lényeges oszlopa: egy apa és fia. Az öreg Maurizius aki azt hiszi, hogy életfogytiglani fogházban sínylődő fia ártatlan és fia, Leonhardt Maurizius, aki immár 18 éve ül lakat mögött és egyre hangoztatja, hogy nem gyilkos, anélkül azonban, hogy elárulná ki az igazi tettes. Ott van másként Andergast főügyész és 16 éves fia, Etzel és a háttérben az apa által durván kitaszított anya. Az apa csak a paragrafusok igazságát és csak az állam hatalmát ismeri, amelynek segítségével a paragrafusok alkalmazhatók. A fiuban azonban a primitív, a tiszta, s az abszolút igazság érzet lakozik. Amikor megtudja, hogy Leonard Maurizius 18 év óta ül ártatlannul, feleled benne az igazság keresése. Ezelősen eldob magától mindent: iskolát, apai házat, kényelmes szokásokat. Nyomozni kezd egy ember után, aki 18 évvel ezelőtt Maurizius ellen koronatanuként szerepelt. Hátha — gondolja — hamisan vallott és hamisan esküdött az az ember. És megtalálja őt Berlin egyik külvárosában, hol Wareme, hol Walschauer név alatt, aki renegát volt, aki visszamenegált zseniális, férges jellemű ember terrorista még szlemi vonatkozásban is, akit Wassermann egyszerű fantáziával komponált meg és akinek lelke legtávolabbi csücskébe belevilágított. És ekkor a félnékké és a csalódásai miatt némaszó lett férfiból a gyermek kicsalja a titkot. Erőteljes, szívós, megrendítő a harc és ennek során megtudja, hogy Leonhardt Maurizius nem gyilkolta meg feleségét, Maurizius ártatlannul tartják fogva, a gyilkosságot féltékenységből a nővére követte el, aki Waremmé is szerette. És senki nem árulta el a szép leányt: sem Leonhardt sem Wareme. A gyilkos az azóta polgári jómódban él és hitvese egy gyanutlanak.

És most következik Andergast főügyész szerepe. Eleinte minden ment a maga útján, nap napot követett, hivatal és p-

Vasárnapi előadások a Magyar Színházban

Fél 3-kor: Te csak pipálj Ladányi (Olcsó helyárak)
 5¹/₂-kor: Uferini előadása.
 Fél 8-kor: Mersz-e Mária?
 Fél 11-kor: Uferini bucsuelőadása.

Vasárnap
 Több bevált...
 Goedeo
 — Eljegyezte...
 — Háza...
 — Olas...
 — Elett...
 — Zsidó...
 — Olas...
 — fejezi...
 — ne...
 — kenység...
 — rület és

IRÁSOK

Assermann: Maurizius: ann a német elbeszélő...

nyulnak emberi sor- arvonásai olyan kö- mintha nem lett volna...

adó pontjai: az igaz- revsége, egy gépezet- ret az igazság ér- zékellene irányítania...

Olasz és orosz hajó karambolja. Londonból jelentik: Anglia keleti part- vidékén az Alcancara nevű olasz gő- zös összeütközött a Tovarisz nevű orosz gőzessel...

A Haggibbor vezetőségének fel- hívása. A Haggibbor vezetősége fel- hívja az egyesület összes futballjáté- kosait, hogy ma d. e. 11 órákor jelen- jenek meg a „City“ kávéházban...

Erdélyi szemle. Az olvasó kö- zönség előtt ismerően cseng ez a két szó: Erdély egykori irodalmi lapjának neve. Az impérium változás heroikus idején kitartó bátorsággal teljesítette kulturális hivatását S. Nagy László népszerű hetilapja s hogy ma ilyen virá- gos hajtsában pompázik az erdélyi ma- gyar irodalom, abban az „Erdélyi Szemlének“ tekintélyes része, érdemes uttörő munkája van. És most S. Nagy László újra feleleveníti ezt régi, be- csült nevet. „Erdélyi Szemlének“ ne- vezi ezental „Kronikás“ könyvét s a vasárnap megjelenő szám homlokán már ott ékeskedik az erdélyi irodalom uttörő organumának célt és hivatást jelentő neve. Aki az erdélyi irodalom és közélet eseményeiről teljes tájéko- zottságot akar szerezni, annak feltét- len hasznos szolgálatot fog tenni ez az érdemes lap.

Eltűnt egy ausztráliai pilóta. Mel- bourne-ből jelentik: Hinckler ausztráliai pilóta nyomtalanul eltűnt. Kutatására két repülőgépet küldtek ki.

Zsidó irodalmi előadás-ciklus Ko- lozsváron. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helycsoportja a szokott vasárnap esti kultúrelőadá- sainak keretében irodalmi ciklust ren- dez. A zsidó történelem, filozófia és irodalom nagy alakjai és korszakos műveink ismertetése és méltatása lesz a felolvasások tárgya. A sorozatot Schachmann Mór, a regáti zsidóság Kolozsváron lakó kiváló műveltségű reprezentánsa nyitja meg „Mózes kül- detése“ című előadásával. Miként ed- dig, úgy ezuttal is szívesen látja a he- lycsoport vezetősége az érdeklődő kolozsvári zsidóságot február hó 26-án vasárnap este 8 órákor a Ferdinánd király-úti zsidó iskola nagytermében. Az előadás látogatása díjtalan.

Olaszország ismét agresszív han- gokat penget Ausztria ellen. Milanóból jelentik: Az olasz lapok folytatják tá- madásaikat Ausztria ellen, mert az osztrák nemzeti tanács legutóbbi ülés- én megbélyegezte a déltiroli osztrák- kok rettentő elnyomását. A „Corriere dela Sera“ legutóbbi számában azt írja, hogy olasz politikai körökben már fényként beszéltek az ausztriai olasz követ visszahívásáról. A „Popolo d'Italia“ szerint Ausztria illetéktelenül avatkozott bele a boszni tartománybeli olasz politikába. E lap szerint erről az osztrák nemzeti tanásban elhangzott vita megengedhetlen és megmagya- rázhatatlan. Hogy Seipel kétértelmű magatartása mit jelent, a lap nem tudja. Ellenben hivatkozik arra, hogy Olasz- ország milyen nagylelkűséget tanúsít- tott a legyőzött államokkal szemben. A „kétértelmű“ Seipel sokkal jobban tenné — fejezi be cikkét a „Popolo d'Italia“ — ha nem sértené Olaszország ér- zékenységét. Az Adige-völgye olasz te- rület és a Brenner-határ sérthetetlen.

Angol pullover férfi és női. Lei 590

BLATT áruháza, Cluj

BLATT áruháza, Cluj

Aranyér Anissol-Goedecke. Több mint 25 éve a legbiztosabban bevált. Alkalmazása egyszerű. A fájdal- mat azonnal megszünteti és gyógyítja a gyuladatos sebek és vérző helyeket.

PALESZTINAI KIRANDULÁS. A Jeruzsálem Egyetem Barátai n. működő bukaresti egyesület egy palesztinai tanulmányt megszervezésére indít akciót. Ebből az alkalomból meglátogatják a szentföld valamennyi jelentékeny városát és koloniját, valamint Kostentínupolyt, Szmirnát, Pireuszt és Egyiptomot.

Fehér hét SZABÓ JENŐ nagyáruházában - CLUJ. 1 m. fehér vászon — — lei 33. 1 m. fehér l. mosott vászon 53. 1 m. fehér opalin — — — 27. 1 drb. 6 szem. damaszt abrosz 178.

— Eljegyzés. Klinghofer Rózsikát el- jegyezte Gottfried Sandor Oradea. (Minden külön értesítés helyett.) — Házasság. Salamonovits Lenke, Ungvár és Hoffänder Noé, Cluj f. hó 28-án Ungváron tartják esküvői ünne- pélyüket, melyre ezuton hívják meg rokonaikat, ismerőseiket és barátaikat.

— Letartóztattak egy ápolónőt, aki kuruzslással szédelt a kolozsvári falvakban. A kolozsvári rendőrségben ma érdekes letartóztatást fogatosítottak. Vártec komisszár ugyanis információt kapott arról, hogy a falvakon orvosi diploma nélkül egy nő valósággal orvosi praxist folytat. Vártec emlékezett arra, hogy egy Fehér Róza nevű ápoló- nőt hasonló bíncselekményekért letartóztattak ezelőtt két esztendővel Tordán és nyomozást indított arra nézve, hogy a jelenlegi kuruzsló nem-e azonos ezzel a Fehér Rózával. A rend- őrség letartóztatta a feljelentett ku- ruzslónőt, akiről kiderült a komisszár gyanuja és megfelelt a valóságnak. Fehér Rózát letartóztatása után a ko- lozsvári ügyészség fogházába szállí- tották.

— „Erdélyi Szemle“. Az olvasó kö- zönség előtt ismerően cseng ez a két szó: Erdély egykori irodalmi lapjának neve. Az impérium változás heroikus idején kitartó bátorsággal teljesítette kulturális hivatását S. Nagy László népszerű hetilapja s hogy ma ilyen virá- gos hajtsában pompázik az erdélyi ma- gyar irodalom, abban az „Erdélyi Szemlének“ tekintélyes része, érdemes uttörő munkája van. És most S. Nagy László újra feleleveníti ezt régi, be- csült nevet. „Erdélyi Szemlének“ ne- vezi ezental „Kronikás“ könyvét s a vasárnap megjelenő szám homlokán már ott ékeskedik az erdélyi irodalom uttörő organumának célt és hivatást jelentő neve. Aki az erdélyi irodalom és közélet eseményeiről teljes tájéko- zottságot akar szerezni, annak feltét- len hasznos szolgálatot fog tenni ez az érdemes lap.

Kötött divathatár mindenszínben Lei 485. BLATT áruháza, Cluj

Angol pullover férfi és női Lei 590. BLATT áruháza, Cluj

— Letartóztattak egy ápolónőt, aki kuruzslással szédelt a kolozsvári falvakban. A kolozsvári rendőrségben ma érdekes letartóztatást fogatosítottak. Vártec komisszár ugyanis információt kapott arról, hogy a falvakon orvosi diploma nélkül egy nő valósággal orvosi praxist folytat. Vártec emlékezett arra, hogy egy Fehér Róza nevű ápoló- nőt hasonló bíncselekményekért letartóztattak ezelőtt két esztendővel Tordán és nyomozást indított arra nézve, hogy a jelenlegi kuruzsló nem-e azonos ezzel a Fehér Rózával. A rend- őrség letartóztatta a feljelentett ku- ruzslónőt, akiről kiderült a komisszár gyanuja és megfelelt a valóságnak. Fehér Rózát letartóztatása után a ko- lozsvári ügyészség fogházába szállí- tották.

— „Erdélyi Szemle“. Az olvasó kö- zönség előtt ismerően cseng ez a két szó: Erdély egykori irodalmi lapjának neve. Az impérium változás heroikus idején kitartó bátorsággal teljesítette kulturális hivatását S. Nagy László népszerű hetilapja s hogy ma ilyen virá- gos hajtsában pompázik az erdélyi ma- gyar irodalom, abban az „Erdélyi Szemlének“ tekintélyes része, érdemes uttörő munkája van. És most S. Nagy László újra feleleveníti ezt régi, be- csült nevet. „Erdélyi Szemlének“ ne- vezi ezental „Kronikás“ könyvét s a vasárnap megjelenő szám homlokán már ott ékeskedik az erdélyi irodalom uttörő organumának célt és hivatást jelentő neve. Aki az erdélyi irodalom és közélet eseményeiről teljes tájéko- zottságot akar szerezni, annak feltét- len hasznos szolgálatot fog tenni ez az érdemes lap.

Kötött divathatár mindenszínben Lei 485. BLATT áruháza, Cluj

Angol pullover férfi és női Lei 590. BLATT áruháza, Cluj

Színház - Művészet. Magyar Színház műsora. Vasárnap d. u. 2/-kor: Te csak pipály La- dányi Olcsó helyárral Ssz. 243. Vasárnap d. u. 5/-kor: Uferini nagy díszelő- adása. (Ssz. 244.) Vasárnap fél 8-kor: Mersz-e Mária? (Ssz. 245.) Vasárnap fél 11-kor: Uferini bucsu-előadása (Sorozat 246.) Hétfő: Nászéjszaka (Operette-ujdonság, előszór. Kolbay Ildikó, Mende Klári, Laszlo, Ihasz. Premieréberlet 31 sz. Sorozat 247.) Kedd: Nászéjszaka (Napibérlet 30 sz. C. Sorozatszám 248.) Szerda: Nászéjszaka (Napibérlet 31 sz. A. Sorozatszám 249.) Csütörtök: Nászéjszaka (Napibérlet 31 szám, B. Sorozat 250.) A rákövetkező napokon minden este Nászéjszaka Pénteken: Nincs előadás. Szombat délután 4 órákor: János vitéz. (Híjúsági előadás nagyon olcsó hely- árral.) Bevezető előadást tart: Császár Károly. Szám: 251. Szombat este 8 1/2 órákor: Krétakör. (Ki- nai ujdonság, előszór. Kinaí játé- stílusban. Zenével, énekekkel, tánc- cal.) Premieré berlet 32 Sszám 252. Vasárnap délután 3 órákor: Mesék az írógépről. Operette ujdonság 13-ad- szor. Olcsó helyárral. Sszám: 253. Vasárnap este 6 1/2 órákor: Krétakör (2-od- szor.) Napi bérlet 31. szám. C. Sszám 254. Vasárnap este 3 és háromnegyed órákor: Nászéjszaka. (Operette ujdonság 5- ödször.) Bérletszűnetben. Sszám 255. Hétfő: Krétakör (3-adszor.) Napi bérlet 32. szám A. Sszám: 256. Kedd: Krétakör (4-edszor.) Napi bérlet 32. szám B. Sszám 257. Szerda: Nászéjszaka (6odszor.) Bérletszű- netben. Sszám 258.

Nászéjszaka. A Mersz-e Mária pre- miéje óta nem volt a közönség kö- rében olyan izgalmas várakozás ta- pasztalható, aminő most a Nászéjszaka bemutatásai megelőzi. A hétfő esti pre- miéremre a jegyeket javarészt elővétel- ben kapkodták el s így itt, Kolozsvá- ron is zsúfolt nézőteret tapasztalhatunk megpecsételhetni a párisi és budapesti sajtó és közönség ítéletét, hogy: a Nászéjszakánál kedvesebb, derűsebb, ragyogóbb, finomabb zenéjű, szelleme- sebb és mulatságosabb operettet évti- zedek óta nem adtak. Fei kell azonban előre nyitnunk arra a közönség figyelmé- re, hogy a Nászéjszaka telivér igazi párisi darab s így bár sehohsem sérti a józólést, de annyira szabadszáru és szabadonmódo, hogy nem való fiatal leány- nyeknek. A Nászéjszaka hat estei szerez- pel a színház műsora hétjében, kedden, szerdán, csütörtökön, vasár- nap s rákövetkező szerdán. Mind a hat előadásra árusítják már a pénztár a jegyeket. A Nászéjszaka főszereplői: Kolbay Ildikó, Mende Klári, Farkas Lili, László Andor, Ihasz Aladar, Leó- vey Leó, Kéthelyi Olga és Selmezi Mihály.

Mersz-e Mária? Vasárnap este fél nyolc órákor lesz a diadalmas sikerű Mersz-e Mária című operette revünek a legközelebbi előadása. Krétakör. Hosszu évek óta nem sze- reptelt érdekesebb és exotikusabb da- rab az európai színpadok játékrején, mint a Krétakör. A Krétakör kínai játék, amelyet Klabund fordított német nyelvre s Reinhardt adott elő legelő- szőr Európában. Ez az első kínai da- rab, amely európai színpadokra került s érdekességét fokozza az, hogy az eredeti kínai játéktípus is megtartot- ták az európai színpadok. A Krétakör- re igen nagy és nemes ambícióval ké- szül a kolozsvári Magyar Színház. A próbákat Janovics Jenő igazgató ve- zeti személyesen s bizonyos, hogy a Krétakör előadásai különös művészi élménnyel fognak szolgálni. A színpad- össze lesz építve a nézőterrel s a stil- lizált játéktípus mindenen híven fogja követni a kínai színház instrukcióit. A Krétakörnek a jövő hét szombati esté- jén lesz a premiéereje.

Vasárnap délután olcsó helyárral: Te csak pipály Ladányi! Vasárnap fél három órákor a tavalyi évad óriási sikeri és vonzó ujdonsága. Te csak pipály Ladányi kerül színpad olcsó hely- árral.

Minden nőnek érdeke hogy a legmodernebb párisi és bécsi kalap- divatujdonságokat IDEAL vételkötelezettség nélkül az IDEAL kalapüzletben meglekintse. Női és férfi kalap alakítás és for- málás 24 óra alatt, gyári áron. — C. Reg. Ferdinánd (Wesselényi-u.) 8. Ingeny Amittie bélyegek.

PAPIR gyárraktár Lepage, Kvár. Kérjen ajánlatot!

Ertesítés! A „Generala“ Biztosító társaság a t. biztosítottak tudomására hozza, hogy a népbiztosításoknak 1928. február 20-án, az Ipar és Kereskedelmi Miniszteriumok és a fővárosi rendőrfőnökség kiküldöttéi- nek jelenlétében, a társaság székházában történt második sorsolása al- kalmával az alanti betűkombinációkat sorsolták ki, mint nyerteseket I. R. F. M., 2. J. P. S., 3. E. Z. R., 4. Z. T. I., 5. X. I. V. A „Generala“ Biztosító Társaság népbiztosításainak első ízben történt sorsolása alkalmával nyertesek voltak a következők: 1. Kutas Lajos, Lugoj 100,917 ksz. — — — Lei 20.000 2. Pangl József, Lugoj 101,069 ksz. — — — Lei 30.000 3. Kutschera Robert, 101,562 ksz. — — — Lei 20.000 Lei — — — — — 70.000 Eddigi húzás eredménye — Lei 70.000 Összesen kifizetett — — Lei 140.000 A fenti összegek a nyelő feleknek azonnal kifizetettek, annak dacára, hogy a biztosítás csak egy-két részlete volt befizetve. (Egy 20,000 leies biztosítás részlete 85—90 Lei). Felvilágosítást ad a „Generala“ Soc. Română de Asigurare Gen. București, (Piața Universității) vezérigazgatósága és erdélyi kerületi igazgatósága (Cluj, Str. Nic. Jorga 3) valamint az ország minden városában működő képvisellete.

Közgazdaság

Március 15-én lépnek életbe az új biztosítási díjak

A kartellintézetek tarifarevizióját a tűz- és jégkárrok horribilis emelkedése tette szükségessé

(Cluj-Kolozsvar, febr. 25. Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt évek gazdasági válsága mellett a romániai biztosító társaságoknak az elemi ágazatokban külön is olyan nehézségekkel kellett megküzdeniük, amelyek az eddig nehezen elért eredményeket is komolyan veszélyeztették. A tűzbiztosítások terén olyan kárstatisztikát gyűjtöttek össze a biztosítók, mely a legpesszimistikusabb rizikószámításokat is messe felülmúlja és például a tavalyi kárarány egyes vidékeken a 200 százalékot is elérte. Nem sokkal kedvezőbbek a viszonyok a jégbiztosítások terén sem, mert a legutóbbi évek abnormális időjárása folytán a jégüzlet állandó deficitel zárult az intézetek legtöbbjénél.

Ezek a körülmények indították az egyezményes biztosítók arra, hogy a legutóbb megtartott igazgatói konferencián általános tarifarendezést határozzanak el. A tűzbiztosítás terén az új díjszabás úgy a civilbiztosítás, mint az árubiztosítás díjtételeit 20-40 százalékkal felemelték a kockázat nagysága és a már régebben megállapított helysérkategóriák

szerint. Vannak ugyanis bizonyos vidékek, illetve községek, ahol az utóbbi időkben gyanús módon elszaporodtak a tüzesetek és így ezek magasabb tarifabesorolást kapnak, minthogy a rizikó is nagyobb. Ezenkívül a nettódíjakon felül szedett illetékek az új díjszabás egységesíti és kisebb mértékben felemeli. Az emelés ellenére azonban megállapítható, hogy a romániai biztosítók díjtételei még mindig olcsóbbak, mint a más országbeli intézeteké. Mi sem jellemzőbb erre, mint például az, hogy a magyarországi biztosítók legutóbb a malmok biztosítási tarifáját 30 százalékkal emelték.

A revízió alá vett tarifa, amely egyébként március 15-én fog életbelépni, a jégárazat díjtételeinél is általános emelést hoz azon vidékek részére, ahol az utóbbi években állandó jellegű volt a jégverés. Ezzel kapcsolatban a kartellintézetek elhatározták, hogy az 5 százaléknál kisebb károkat ezenal nem fogják likvidálni, mint ahogy ez Ausztriában, Magyarországon, Jugoszláviában és Olaszországban már évek óta szokásban van.

Londonban csak a Népszövetség útján látják megvalósíthatónak a lej stabilizálását

Miért utazott az angol fővárosba a Francia Bank kormányzója a Ciriacescuval való találkozás után?

(Bucuresti-Bukarest, febr. 25. Az Uj Kelet tud.) A külföldi kölcsön érdekében folyó végnélküli tárgyalások ismét az érdeklődés középpontjába kerültek, amióta kiszivárgott a híre, hogy áprilisban maga Bratianu Vintila készül külföldre utazni. Utjának előkészítését a miniszterelnök Titulescu és Oscar Kiriacescu, a Banca Nationala alkormányzója bízza, aki most Párisban van, hogy részvegyen az ittjárt francia pénzügyi szakértők által készített jelentés tárgyalásánál. Hivatalos jelentés szerint ez

tája legyen és ezért a legteljesebb kollégialis viszonyt kívánja kiépíteni a többi jegybankkal. Ennek érdekében szükségesnek tartja, hogy megjavítsa a londoni bankárok és a külföld között fennálló kapcsolatokat.

De a Bank of Englandnak megvannak a maga módszerei ezen a téren és különösen azt

nem hajlandó koncedálni, hogy akár melyik állam beavatkozzék az üzleti ügyekbe.

Nem áll szóba Londonban sem csak a bankárokkal, akikkel együtt dolgozik és akiknek segítségére szolgál, külföldön pedig csak is a jegyintézetekkel. A Bank of England minden ország és így Románia valutájának szanalását tisztán pénzügyi műveletnek tekinti, amely minden politikai befolyástól függetlenül áll és ezért azon a véleményen van, hogy erre a Népszövetség a legalkalmasabb gazdasági instrumentum, a legárdektelenebb, a legfüggetlenebb és igazán a leginternacionálisabb fórum a szó becületes értelmében. És ezen a véleményen van az egész londoni City is.

a jelentés nagyon kedvező és annak alapján már megállapodás jött létre a kölcsön összege és a folyósítása tekintetében.

vagyis csak a feltételekben kell még meggyőzésre jutni.

Nagyon érdekes ebben a tekintetben a „Frankfurter Zeitung” azon híradása, hogy a Moreau, a Banque de France kormányzója február 22-én meglátogatta Montague Norman, a Bank of England kormányzóját, akivel a román valuta szanalásáról tárgyalt. A lap szerint Anglia arra törekszik, hogy a román valutát a maga befolyási szférájába vonja, amit a franciák természetesen megszeretnének akadályozni. Ezzel szemben az „Argus” berlini tudósítója kijelenti, hogy a két bankkormányzó találkozásával kapcsolatban elterjedt ilyen hírek a fenti beállításban nem felelnek meg a valóságnak. Lehetségesnek tartja, hogy Londonban szó esett a lej stabilizációjáról, de *szó sincs arról, hogy akár Anglia, akár Franciaország a maga befolyása alá vonja a román valutát.*

Különösen ami Angliát illeti, az Angol Bank távolról sem óhajt ellenőrzést gyakorolni sem a lej, sem pedig más külföldi valuta felett, hanem mindössze arra törekszik, hogy az európai kontinensen minden államnak végre már stabil valu-

Bratianu Vintilának azonban eddig legalább más módszere volt. Genfét még gondolatban is elutasítja. Londont pedig elkerüli. Pedig pénzügyi dolgokban minden út Londonba vezet és

el sem lehet képzelni akármelyik valuta szanalását a Bank of England hozzájárulása nélkül.

Ezért nem vezettek eredményre az eddigi tárgyalások és ezért ment most Kiriacescu Párisba és ugyancsak ezért utazott Londonba a Francia Bank kormányzója.

VALUTAPIAC. Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 319.50, Páris 155.50, Budapest 351, Bécs 435.25, Prága 2075.

Fotofilm

Összejövelek, bálok és esztétik fényképezésére bá mikor, bárhol a Fotofilm műterem fényképezése. — Str. Reg. Maria 6-8. Tel 6-25.

Uj vezérigazgatója van a Timisiana Takarékszövetkezetnek. Temesvárról jelentik: Az a személyváltás, amely a Timisiana Takarékszövetkezet részvényállományában történt eltolódások következtében előrelátható volt, tegnap bekövetkezett. Az igazgatóság tegnapi mérlegmegállapító ülésén, amelyen dr. Cosma Aurél volt miniszter elnök, bejelentették, hogy Oprea János kereskedelmi és iparkamara elnök visszalépett az intézetnél eddig viselt vezérigazgatói állásáról. Az igazgatóság nevében dr. Cosma elismerését fejezte ki Opreának a bank érdekében kifejtett tevékenységéért, egyben hivatalbalépése alkalmából üdvözölte Pantelimon M. Sutescut, a Banca Generala által delegált új vezérigazgatót, Sutescu vezérigazgatót, aki tanulmányait Németországban végezte, kiváló közgazdász és közgazdasági író, szerkesztője a „Les Annales des Banques” című román-francia pénzügyi folyóirának. Sutescu egyidejűleg az iparügyi minisztériumban töltött le igazgatói állást, majd a Banca Generala igazgatója lett és úgy került most a Timisiana élére. Az intézet egyébként március 28-ikán tartja közgyűlését.

Március 22-én tart közgyűlést a hátszegi Creditul Comercial Rt. Most hozta nyilvánosságra 1927 évi mérlegét a hátszegi Creditul Comercial Rt., amely a hunyadmezei pénzpiac egyik igen tekintélyes intézete. Az egymillió alapítókéjú bank betétállománya 4 millió 385.65 lejre emelkedett, a kifizetett tőkék összege pedig 7 millió 39.454 lej volt. Az intézet 207.725 lej 4 bani tiszta nyereséget mutat ki. A március 22-re összehívott közgyűlés a nyereség felosztásán kívül az alapítók felméréséről is fog határozni.

Bánati képviselőlet létesít a kolozsvári Isola Rt. A kolozsvári Isola villanymossági cikke gyára elhatározta, hogy március elsején Temesváron képviselőlet állít fel a Bácság részére. A képviselőlet vezetője Lefkovits Gyula elektromérnök lesz.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Üvegcsiszoló és tükrögyár. Táblauveg raktár és üvegozsi vállalat. Hibás tükrök újra fecserezése

Ellentétek merültek fel a kolozsvári mintavásár elhelyezése körül. A kolozsvári állandó mintavásár elhelyezésének kérdésében komoly ellentétek merültek fel a különböző érdekcsoportok között. Amint megírtuk, a városi tanács a sporttelep mögötti Csikós-réven szeretné a mintavásárt elhelyezni, mert ezáltal meg tudná valósítani a Szamos mindkét partján fekvő telkek beépítésére vonatkozó programját is. Ezzel szemben a kolozsvári gyáriparosok és kereskedők nem tartják megfelelőnek a mintavásár céljaira ezt a helyet, mert nagyon kicsik a forgalomból és különben is olyan elhanyagolt állapotban van, hogy annak rendbehozatala igen sok időt és költséget venne igénybe. Helyformán teljesen valószínűtlen, hogy a Csikós-réven már augusztusban meg lehetne nyitni a mintavásárt. Sokkal megfelelőbbnek tartják erre a célra a vasút mentén fekvő telkeket, amelyek közül különösen a volt Hirsch Ödön-féle mezőgazdasági szeszgyár telepe mutatkozik alkalmasnak. Ez a telek majdnem 5 holdnyi kiterjedésű, van iparvágánya és egy szilárd épület is van rajta, amelyet könnyen át lehetne alakítani a mintavásár céljaira. A megalkotandó mintavásári részvénytársaság kibocsátásai is könnyebben nyernek majd elhelyezést, ha a vásár elhelyezését a kereskedelem és az ipar érdekeinek megfelelően oldanák meg.

CONCURS

Die IZR. Kultusgemeinde, Jimbolia (Hatzfeld) im Banat hat die Stelle eines Vorbers, der schochad ubodek ist und Religionsunterricht zu versehen hat, zu besetzen. Reflektanten die 30-36 Jahre alt und kleine Familie haben werden bevorzugt. Jahresgehalt Lei 36.000 und Nebeneinkommen. Reflektanten mögen im Offerte Alter und Familienstand angeben und Kables einsenden. Nur dem Acceptierten werden die Bahnspesen vergütet.

A CLUJ TACAMUL

ezüstárgyakban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel vagy ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónak: „TACAMUL” Ezüstárgyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A Telefon 4-82. Sürgönycím: „Tacamul”

A nagyvárosi Tipografia Româneasca kiegyezett hitelezőivel. Nagyváradról

jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a Tipografia Româneasca nagyvárosi nyomdávalal fizetőkép telenségét jelentett. A cég hitelezői ma értekezletet tartottak, amelyen a hitelezők 98 százaléka elfogadta a bankgarancia mellett felajánlott 40 percentes kiegyezési kvótát. Az értekezlet elhatározta egyébként, hogy a vállalat régi részvényfőkéjét leírják és félmillió lej értékben új részvényeket bocsátanak ki. Az új részvényfőkéjét a régi igazgatóság tagjai már le is jegyezték.

Model 92 és Portable **REMINGTON** Model 92 és Portable

a világ legjobb tróglőpjét

Revész Ernő, Targu-Mures. Kérjen ajánlatot!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Petroleum motort 6 lóerőt keres az Ateliarul de Tamplaria Thora im Derech Erecz, Icolod, jud. Simes

Ha köhög, ha rekedt használjon EGGER Mell-pasztillát.

Biztos és gyors hatás. Az étvágyat nem rontja. Kapható minden gyógyszerüzletben és drogueriában. Irodának alkalmas 2 világos szoba centrumban azonnal kiadó. — Cim a kiadóban.

Schadchen

kl jobb zsidó családokhoz bejáratos, tudassa címé: „Budapestre” jelige a kiadóhivatallal

Tanuló megfelelő iskolaképzéssel felvételt Eugen Ban divat, textil és rövidruházásba Sibiu. — Szombat és ünnepekön zárva. Clujak előnyben.

A Kol

1928. évi m

személyben, ak járt szelvényeiv

27-étől kezdődő

TARTOZIK

Kézpénzkész esedékes Ingatlanok intézeti száruaktári vidéki ingez

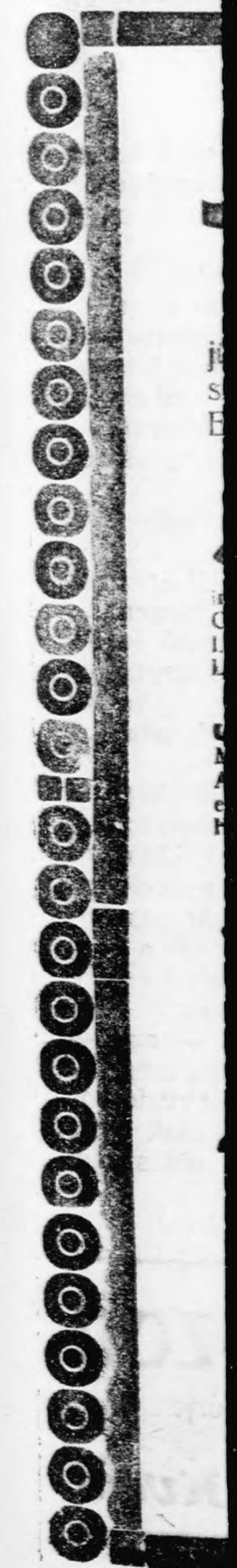
Leszámitott leiben fizet külföldi v

Jelzálogkök kamatozók

Folyószámla fedezettel affiliált vá bankári kö adósok kü

Kezesség és Értékpapirok különböző affiliált vá

Cluj-

MEGHIVÓ.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság XXXIII. évi rendes közgyűlését

1928. évi március 11-én délelőtt 11 órakor fogja Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám alatti székházában megtartani.

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1927. évi üzleteredményről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása iránt.
3. Egy igazgatósági tag választása 3 év tartamára.

Ezen közgyűlésre a t. részvényeseket azon figyelemmel hívjuk meg, hogy az alapszabályok értelmében oly részvényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, aki részvényét a közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az intézet pénztáránál, Cluj-Kolozsvárt még le nem járt szelvényeivel együtt letette.

Ertesítjük a t. részvényeseket, hogy az igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg- és eredmény-számla az intézet hivatalos helyiségében folyó 6. február 27-étől kezdődőleg közzemlére ki lesz téve és azokat a t. részvényesek a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

TARTOZIK

Mérleg-számla 1927 december 31-én.

KÖVETEL

Kézpénzkészlet, deviza, idegen pénzek és azonnal esedékes követelések	58170120	31		Részvénytőke		
<i>Ingtatlanok</i>				régi kibocsátás	40000000	
intézeti székház	375000			Nagyvárad Takarékpénztár részvények kicserélésére fentartva	2500000	42500000
áruraktári telep	354633			<i>Tartalékok</i>		
vidéki ingatlanok	6901286	50	7630919	tartaléktőke	32755153	47
<i>Leszámitolt váltók</i>				kétes követelések tartaléka	2824180	55
leiben fizetendők	165587341	27		<i>Alapok</i>		
külföldi valutában fizetendők	39872621		205459962	intézeti nyugdíjalap	5963042	75
<i>Jelzálogkölcsönök</i>				Nagyvárad Takarékpénztár féle nyugdíjalap	660086	35
kamatozók és törlesztések			851342	Br. Jósika S. tisztii jöléti alap	270391	
<i>Folyószámlák</i>				<i>Betétek és folyószámlák</i>		
fedezettel és más biztosítékokkal	146335103	41		leiben	429723470	44
affiliált vállalataink folyószámlái	41023132	17		külföldi valutában	39268171	61
bankári követelések	64135602	93		<i>Általunk vállalt kezességek</i>		
adósok külföldi valutában	40872826	97	292366665	<i>Visszleszámitolt váltók</i>		
<i>Kezesség és óvadéktelek</i>				leiben	8400000	
<i>Értékpapírok</i>				külföldi valutában	20055871	
különböző papírok	10306132	31		<i>Fel nem vett osztalékok</i>		
affiliált vállalataink részvényei	28173054	26	38479186	<i>Átmenő tételek</i>		
				Tiszta jövedelem		
						648262596
						35

Cluj-Kolozsvár, 1928 febr. 20.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Jüdisches LEXIKON

UEBER 230 MITARBEITER

jüdische Gelehrte, Fachschriftsteller, Männer und Frauen der Praxis, Rabbiner, Bibliothekare, Dozenten und Redakteure haben sich mit den Herausgebern **Dr. Georg Herlitz** und **Dr. Bruno Kirschner** und den Fachredakteuren Prof. Dr. Ismar Elbogen, Dr. Josef Meisl, Dr. Aron Sandler, Dr. Max Solowitschik, Dr. Felix A. Theilhaber, Dr. Robert Weltsch, Rabb. Dr. Max Wiener vereinigt, um dieses

Standardwerk des Judentums

in achtjähriger, sorgfältigster Vorbereitung zu schaffen. Aus dem Kreise der Mitarbeiter nennen wir: Julius Bab, Rabb. Dr. Leo Baeck, Prof. Ed. Baneth, Prof. Umberto Cassuto, Prof. Arth. Cohen, Prof. Simon Dubnow, Dr. Alfred Einstein, Dr. Ismar Freund, Rabb. Dr. Felix Goldmann, Prof. Alfred Grotte, Prof. Julius Guttmann, Doz. I. Heinemann, Dr. Ludwig Holländer, Prof. Sam. Krauss, Chefredakteur Dr. Richard Lewinsohn (Morus), Prof. Ed. Mahler, Prof. Siegr. Marck, Prof. I. Markon, J. Misesa, Leo Motzkin, Arno Nadel, Dr. Paul Nathan, Prof. Franz Oppenheimer, Chefredakteur Dr. Felix Pinner, Jakob Rosenheim, Prof. Gottfr. Salomon, Rabb. Dr. Caesar Seligmann, Prof. D. Simonsen, Nahum Sokolow, Doz. H. Torczyner, Prof. Gotthold Weil, Prof. Ch. Weizmann, Arnold Zweig usw.

Umfang: Etwa 180 Bogen Lexikonformat, also ca 3000 Seiten. — **Erscheinungsweise:** Der erste Band ist bereits erschienen, der zweite erscheint im März 1928, die letzten bis Ende 1928. Ausser der Band-Ausgabe erscheint gleichzeitig eine Ausgabe in etwa 15 monatlichen Lieferungen. — **Preis:** Ausser der Lieferungen, die **monatlich je 9 Mk. kosten** erscheint das Werk in vier Buckram- (Ganzleinen-) oder Halbleder-Bänden zum Preise von je

35 Mark
bzw.
44 Mark

BESTELLZETTEL

An Uj Kelet könyvosztálya Cluj

Aus dem jüdischen Verlag G. m. b. H., Berlin W 57, bestelle ich: _____ Expl. des vierbändigen jüdischen Lexikons, herausgegeben von Dr. Herlitz und Dr. Kirschner in Ganzleinen zum Subskriptionspreis von je 35 Mark pro Band in Halbleder zum Subskriptionspreis von je 44 Mark pro Band

Ich verpflichte mich, alle vier Bände, die einzeln nicht abgegeben werden, sofort nach Erscheinen zu dem festgesetzten Subskriptionspreise abzunehmen; dieser Preis ist auf Grund eines Gesamtumfangs der vier Bände von 180 Bogen (inkl. Illustrationen usw.) errechnet. Bei einem Mehrumfang erhöht sich der Preis des letzten Bandes entsprechend.

Unterschrift (bitte deutlich) _____ Datum _____

Genau Adresse _____ Datum _____

Ausschliesslicher Gerichtsstand des Ortes der Buchhandlung bzw. Amtsgericht Berlin-Mitte. Eigentumsvorbehalt nach § 455 BGB. — Nichtgewünschtes ist durchzustreichen

ZSIDÓ GYEREKEK

Irtá V. Melschin

A kísérő legénység mindig és végtelemig aggodalmaskodó és semmiesetre sem enged meg, hogy a dézsát az ajtó elé tegyék, mégha egy hétig is ott áll a cellában. A lakat biztonságosabbnak látszik, az eskortlegénység nyugodtan kártyázhatik, akár az egész éjszakán keresztül és nem kell félnie attól, hogy a fegyencek hangos hurrákiáltással rávetik magukat az őrségre, megszöknek, sőt, esetleg meg is ölik a katonákat. De hát hová és miért szöknek meg a fegyencek, ősszel vagy télvíz idején, fagyos éjszakában, holott még azon felül is, a fegyház köré épített magas fal őrségeivel van megakasztva? Természetesen, a bensőikben mindannyian és föltétlenül meg vannak győződve arról, hogy elővigyázatosságuk teljesen ok nélkül való, de a szabályt úgy kívánja, hogy rendkívül komolyan vegyék.

Az éhes, agyonfáztott fegyencek rendszerint késő este érnek be az állomáshelyre. Az elkerülhetetlen civakodás és ordítás, sőt gyakran verekedések közepette tolakódnak a számukra kijelölt istállóba, a pricseckre. Megesik néha, hogy Boruchovitsnak és a gyerekeinek csak a padlón, a pricsecsek alatt jut hely, szorosan az éjjeli dézsá mellett, ahol valahányszor az ajtó nyílik, fagyos széláram éri őket... A kicsinyek rettentően kölhögnek és bizonyosan már mind elpusztultak volna, ha évek hosszú során át, a szervezeteik meg nem edződnek. Hála istennek, találtak helyet. Az állomás messzi tulszárnyalja szörnyűségben az összes előbbieket. Mint a haringek a horlóban, úgy össze vannak préselve az emberek a kicsiny szobában. Irtozatos dolog, még csak nézni is, hogy mi folyik ott, az emborsorsok mélységeiben. Láncok csörgése, szörnyű káromkodásoktól kísérve, rikácsoló asszonyok, gyerekek nyivakolása... mind egymásba kavargva, test a testben, fej a fej mellett... fönt türhetetlen hőség, nedvesség, hideg és szörnyű büdösség a pricsecsek alatt, ahol a homályban élő lények, gyerekek, asszonyok és férfiak nyüzsögnek egymáson.

Ma szerencsénk van gyerekek, hogy megkaptuk ezt a helyet az ajtó mellett. — igyekszik az értelmes Boruchovits, önmagát és a gyerekeket vigasztalni. — hiszen ott hátul meg kell fulladni és itt legalább jó, szabad a levegő...

A gyerekek éhesek, de a kosztpénzt még nem osztják ki. Még jó kétórát időbe kerül, amíg a fegyencek előjárója megkapja a pénzt az altisztól és szétoszthatja csoporttagjai között.

Moise addig mesterkedik, amíg a markotánvosnénál valami kevés kenyérfaját és krumpolit vásárol és egy csuporban vizet forral téának. Persze az se ment minden szóharc nélkül a fegyencekkel és némi mellbelökések nélkül, mert a tüzhely körül sokan tolongtak és egy-egy helyért életre-halálra ment a harc.

— Hová mászol átkozott zsidó? nem látod, hogy emberek állnak előtted?

— Én talán nem vagyok ember? Az én gyerekeim talán mások, mint a tied, mi? Az enyémek nem akarnak éppen úgy enni és inni, mint a tiéd?

— Aj, te zsidó disznó! Még beszélni mer itten! Te is ember akarnál lenni?

De Moise nem enged és energikusan sikra száll emberjogiáért. Az ütésekkel föl sem veszi, a szidalmakkal nem is törődik. Végre, a gyerekei jóllaktak. A kisebbek gyorsan egymás-hoz simulva kuporodnak mindenféle fegyver-rongyok alá, a nagyobbak még a gazdaság rendezésével vannak elfoglalva. Napi kötelessége becsületes

teljesítésének tudatában Boruchovits elnyúl a bundáján és álmodozik. Hogy miről álmodozhatik ilyenkor? Meghalt feleségéről, boldog multiáról, a gyerekeiről, vagy a sorsról, amely még a jövőben vár reá? Vagy talán csak a cella százhangu zugását hallgatja, a celláét, amely valóságos pokollá változott? Néha kedvenc módjára fekszik, ahogyan kipihenni szokta magát, a feje alatt összekufesolt kezekkel és halkán, valami végtelen, egyhangú, szomorú fegyencnótát énekel, az egyetlen dalt, amit ösmér, amelyből csak az egyre ismétlődő verssor hallható:

„En boldogtalan végzetem...”

— Hé zsidó! — kiált valaki rá az egyik pricsec alól, a sötétben. — Ezt a nótát énekeled-e, amit akkor vallottatok, amikor Egyiptomból kikergőttek benneteket?

— Te voltál talán akkor a fáraó?? — válaszol a megbántott zsidó kihívóan.

És mintha csak teljes megvetését akarná nyilvánítani, kedvenc közmondását mormogta maga elé:

— Ez is olyan marha, aki meg akar gebedni.

— Nézze meg az ember! Az ilyen tetű, még szitkozódni mer! — mondja az ösméretlen, aki különösen az előtte ösméretlen fáraó szó által érzi sértve magát.

— Tudjátok testvérek, hogyan szidják egymást a zsidók? Én hallottam. Azt kiabálja egyik a másiknak:

— Ördög vigye el az apádat!

A másik azt mondja:

— Hallgass! A te öregapádat vigye el.

Erre az első:

— Az anyédat, meg az öregapádat és az öregapád dédöregapját!

Ekkor a másik nem bírja már tovább és úgy kajdászik:

— Azt kívánom neked, hogy legyen egy házad, a házban negyven szoba legyen, minden szobában negyven ágy álljon. És negyven napig rázson a hideglelés, olyan hideglelés, ami egyik ágyról a másikra, egyik szobából a másikba rázson!

Igy szitkozódnak egymás között a zsidók, testvér.

— Na aludj már te nyughatatlan. — figyelmezteti az elbeszélőt egy oldalbalökéssel a felesége és a pricsecsek alatt minden elcsönnesül.

VII.

Végre feltűnt a láthatáron, utazásuk végcélja Szerentín. Egy domb tetejéről, amelyre éppen fölkapaszkodtak, a fegyencek megpillantották a távolban, a fehér, kőből épült fogházat, szorosan egy falu tövében, amelynek közepén templom állott. Szíyük görcsösen elszorult, a vegyes érzelmekben, amelyek urrá lettek rajtuk, az öröm érzésében, hogy a végtelen vándorút szenvedésén már túl vannak és félelemben, amellyel a közeli és bizonytalan jövő felé néztek. Végre, itt van a kényszermunka! Hogy, mint lesz most már ezután? Jobban-é, vagy rosszabbul, mint ahogyan a transzportban volt? Hát, — ahogy az isten akarja. Mindenütt vannak emberek.

Boruchovits számára semmi újat nem jelentett a kényszermunka. Őt, csak az egyik fogházból a másik fogházba vitték. De azért az ő szíve is gyorsabban vert... Csak a gyerekek nem éreztek semmiféle nyugtalanságot s örömmel mutogatták egymásnak a központi fogház féhéren ragyogó falait. Annyi mindent hallottak már Szerentín fölől, a szülei annyi reményüket fűzték ahhoz az alkalomhoz, hogy ebbe a fogházba vigyék át őket, hogy gyerekfantáziájuk valóságos paradicsomnak képzele ezt a helyet, vagy legalább is olyan vidéknek, ahol se fagyoskodniok, se koplalniok nem kell többé.

A gyalog menetelők erősebben kiléptek, a lovak, mintha megéreztek volna az istálló közelségét és nyercrive gyorsították meg futásukat. Most már a hivatalnokok házai is láthatókká válnak, a postapületek, az igazgatósági épület és végül maga a fogház is, nagy, tiszta építmény, amelyet egy vakítóan fehér kőfal vesz körül. Nem is olyan, mintha fogház volna, inkább valami fantasztikus középkori lovagvárnak látszik, tornyokkal, csapó hidakkal, árkokkal és körékekkel... A szibériai fegyencállomások piszkához és lakhatatlanságához szokott szem inkább valami váratlanul szépnek és barátság-

A Macskafej-Szappan

A marselli

C. FERRIER & CIE

cég kitérő gyártmánya

elismerten a világ legjobb szappana

Minden darab szappanon rajta van a macskafej mint fentebb látható és a gyárnak neve:

C. FERRIER & CIE.

in Marseille

Mindenütt kapható

Övakodjunk utánzatoktól!

szónak látja az egészét. A fegyencek megállanak a kapu előtt és várják a hivatalos átvételeit.

Az igazgató segédje kijött. Még fiatal, kicsiny, gömbölyded ur volt ez a segédigazgató, izmos, barátságos és szemmeláthatóan meglehetősen jókedélyű a szolgálati kötelességeinek teljesítésében. Az átvétel gyorsan ment nála, felolvasta a fegyencek neveit a listából, néha-néha egy jókedvű, tréfás megjegyzést is fűzött hozzájuk és a kintestári dolgokat csak egészen felületesen vizsgálta meg. A felügyelő egyenként vezették a fegyenceket a kapun át, az asszonyokat és gyerekeket bebocsátották a barakkokba és néhány gyereket azonnal beirtak a gyermekmenhely jelölték listájába. Most Baruchovits került sorra.

— No testvér, husz esztendő — te börtönlakó! Cak be a kapun! — kiáltott rá mosolyogva a hivatalnok.

— És a gyerekeim a menhelyre kerülnek? — kérdezte Moise féltéken. A sipkáját kezében tartotta és mélyen meghajította leborotvált fejét.

— Miféle gyerekek?

— Ezek itt ezek az öten... A legnagyobb fiam, Ábrahám tizenegyes és négy leányka, tíz, nyolc, hat és négy évesek...

— És hol van az anyjuk?

— A utváron. Meghalt az uton.

— No ez aztán szép kis história! Mit lehet itt tenni? — mondotta a hivatalnok zavartan. — Hiszen lehetetlen mindannyiukat azonnal fölvenni a menhelyre... Hogy, pajtás, te aligha nem zsidó vagy ugye?

— Igen méltóságod, én zsidó vagyok.

— No akkor mégis csak jól érzetem, hogy a szójárásod kissé idegen. — mondotta örömmel az igazgató segédje, mintha ezzel hirtelen megtalálta volna a kívánt megoldást. — No hát barátom, akkor a gyerekeid nem kerülnek a menhelyre.

— Hogyan, nem veszik fel őket?

— Egészen egyszerű. A kurátor kiadta a parancsot, hogy csak bizonyos százalékban szabad zsidó gyerekeket a menhelyre fölvenni és már most is többen vannak, mint amennyit a rendelkezés engedélyez. Mi a fenét csináljunk, most itten? Hé Trofimov! — fordult az egyik felügyelőhöz, — szaladj csak az igazgatóhoz és mondd meg neki, hogy kéretem, jöjjön le egy fontos ügyben. Te meg testvér, te csak menj most a fogházba, neked már nincs több keresni valódd itt.

(Folyt. köv.)

Angolvászon

könyvkötőknek. Prima. Kérjen mintázott ajánlatot

Lepage-tól, Kvár

INGYEN ADUNK

100 drb. a háztartásban nélkülözhetetlen tárgyat,

ha alantli csoportok bármelyikéből rendel:

A) 1 szép nickel zsebóra hozzá lánc és 1 finom borotva, vagy külön 1 ébresztőóra magába — **268 lej**

B) 1 finom zsebóra rubinkövel, vagy egy igen szép női karóra — — — — — **320 lej**

C) 1 nagyon szép kitélt utazó pathefon (Koffe-apparat) vagy 1 töcséres nagy gramafon hozzá 2 lemez és 200 drb. tü — — — — — **1995 lej**

Ha fentli csoportok bármelyikéből rendel, a tizediket ingyen küldjük!

Még nem feleltél árul visszavesszünk.

1 évi jótállással, pénz előre beküldése vagy utánvétellel szállítja

„AKA”

Kereskedelmi Vállalat.

Románia központja **BRASSÓ, Str. Spitalului**

Tegyen próbarendelést!

— — — — — **Itt levágandó** — — — — —

Megrendelem „AKA” brassói cégnél a következő

Pénz előre. Kérem utánvétellel küldeni (nem megfelelő törlendő)

Pontos cím

SZERKESZTO
Glnj, Str.
TER
éjjeli tele
ELŐFIZETES
Egész év
Félévre
Negyedév
Egy hónap
XI évfolya
1928 fe
* 500
AZ
Nem mind
fantasztikus
pai rajtot. C
ezt repülő
tasorba állít
gáznaival enn
kell, épszerű
ország, a sz
pontok Orosz
tesztelési ak
előtt. Minden
gét, csatabaj
tette a földö
szág. Hogy
ezek mögött
télémet okoz
ság; ne kula
szovjetbiztar
tisztai adat
mesnek, sem
lák ezt az á
közölemre v
ország bels
morális deso
az adatok, a
erősödését,
tájuk — a s
vélészet elé
Mindén den
márvonatt
ellenek, az
ezt a szükség
sített a szán
ellenüket kö
azonban egy
140 millióny
számtól s an
uzni sem leh
sági és nem
ország fátu, a
ez a 140 mill
kezdett, ame
meg Orosz
új hadirepül
Szojvetoro
Valma terem
a felbontott
munkások ta
lent elkövet
guknak a p
nagybírtokok
bírtokosok s
földbírtokain
volt, 42 szá
zadéka kisbí
kisbírtokok
köt lezállít
bírtokokét
Mindéért ne
a parasztság
tojással és e
a fölösségel
külföldi ipa
örökvés edd
millió tonna
lyet a korm
sikerült csak
tári Orosz
tát exportá
hadsergét sz
fél millió to
1927-ben n
helióit nem
banem az o
Miam ugyan
sárolja be
lást rekvirá
Ránosok az
megadják a
USV védi me